

Jaroslav Kóhler

Toulavý medvěd

Sbírka pohádek

**Král s erbem
draka**

Tato knížka vychází ve druhém vydání, obsah je stejný, jen došlo k malým technickým opravám. Přesto mi jistě opět lescos uniklo a tak Tě, laskavý čtenáři, žádám o schovívavost. Formát je stále jen elektronický, avšak je možné nově si knížku snadněji vytisknout. Šíření textu ponechávám svobodné, jen si nepřeji komerční, reklamní a případně politické prezentace této mé práce. Pokud budeš některou část citovat či se na ni odkazovat, neopomeň prosím, uvést jméno autora. Také je možné podpořit mě dobrovolným finančním příspěvkem, což mi pomůže v dalším psaní. Všechny potřebné informace najdeš na webové stránce www.toulavy-medved.cz .

© Jaroslav Kóhler Toulavý medvěd

Král s erbem draka
druhé vydání 2026

Štítý

Děkuji za Vaši laskavou podporu a přeji
příjemné chvíle u knihy

autor

Obsah:

Král s erbem draka	3
Černá krev	16
O kouzelném poli	19
Orel a medvěd	21
O řece, která se zastavila	23
Okov	26
Zasaď strom	26
Včelí král	29
Kořeny	30
Peníze nad zlato	31
O muži, který nic nechtěl	33
Cennější, než zlato	36
Neporazitelný	37
Pohádka ze stoky	40
O mudrci	41
Válečník	43

Král s erbem draka

Na široké mýtině, uprostřed prastarého hvozdu, ve stínu Červánkových hor, stál věkovitý dub. Jeho koruna byla rozložitá, takže i v pravé poledne dávala hluboký stín. Ve spleti hustých větví bylo sotva postřehnout skryté hnízdo, jež zde kdosi vystavěl. Ale bylo tam. V průměru mělo mnoho stop a jeho konstrukce by unesla koně. A jaké ohromné stvoření obývalo korunu našeho dubu, ptáte se? Vrabčák.

„Vrabčáku, doběhni pro vodu,“ zavolala matka. Vrabčák bez otálení popadl měch a pádil k potoku. Vrabčák je samozřejmě chlapec. Jméno dostal podle hustých vlasů, které měl vždy rozčuchané, byť se matka i hřeben snažili o nápravu sebevíc. Vrabčák žil v hnízdě od nepaměti. O minulosti matka nemluvila. Jen tu a tam vyprávěla neuvěřitelné historky o rytířích, hradech a pokladech, či o jídlech tisíce druhů a chutí. Další lidé s nimi v lesích nežili.

Pokaždé, když Měsíc rostl k úplňku, vydávali se matka se synem do vzdálené vsi. Cesta trvala neloudavou chůzí celý den. Tamní lidé na matku již čekávali, neboť znala mnohá tajemství a kouzla pro uzdravení nemocných. „Vrabčáku, Vrabčáku!“ volávaly děti. „Pojď si hrát. Všichni mávejte rukama a on uletí!“ smály

se. A pokaždé skákaly, křičely a snažily se hocha z legrace zaplašit, jak to dělávají na poli, aby ochránily osivo před věčně hladovými ptáky. Vrabčák se sice také smál, avšak v hloubi duše jej posměšky trápily.

„Nesud' je přísně,“ říkala pokaždé matka.

„Moudrému člověku je svět knihovnou, hlupákovi bitevním polem a statečnému svět patří.“

„Je to odvaha, když je nechám jít bez trestu?“

„Větší, než-li vyvolávat nenávist a strach.“

„Tak málo ti někdy rozumím, matko. Mluvíš stále v hádankách.“

„Jsi jen netrpělivý. Ale to k mládí patří. Co ti říkám dnes, patří zítřku. Netrap se a hledej ve všem krásu. Když budeš pozorný, dovede tě k poznání. Nezatvrzuj svoje srdce jenom proto, že láska bolí.“ Tak matka syna učila a roky plynuly. Zdál se to být docela dobrý život. Jenomže i sem, do nejzapadlejší vsi ze všech zapadlých vsí, přišli jednoho dne knížecí žoldáci.

Žoldněř je voják z daleka. Přichází z cizích zemí za odměnou, kterou mu slibují panovníci, jimž nepřijde za těžko týrat své poddané. Zle se žije pod krutovládou. Tehdy má armáda největší cenu. Aby udržela poslušnost. A k tomu užívá násilí, jež nezná mezí.

Tak se stalo, že žoldnéři vyvlekli starostu ke studni na návsi, utáhli mu smyčku kolem krku a chystali se jej svrhnout do hlubiny. Na příčině vlastně ani nezáleželo. Snad starosta ukryl obilí nebo zahnal vepře do lesa, aby nemusel platit. Kdo ví. Jistojistě jej však toho dne políbila sama smrt.

„Proč nebojují?“ ptal se s úzkostí v hlase Vrabčák matky, když všichni vesničané jen bezmocně přihlíželi. „Nás je mnohem víc.“

„Prostý člověk kličkuje jako liška před honícími psy. Celý svůj život se učí, jak přežít.“

„Jsou to zbabělci!“

„Kdyby nebyli, zašli by jejich dědové již před věky v nekonečných pŕtkách a soubojích, krajinu by vyprázdnil zmar a zaplnila by ji pomsta. Každý z nás má svůj osud. Vesničané nejsou horší proto, že touží spatřit zítřek, byt' by k němu došli po kolenou.“

„Ale já to tak nenechám!“ Vrabčák vyběhl z úkrytu a obořil se na vojáky. Matce se zatajil dech. Věděla o chlapcově osudu víc, než-li on vůbec tušil. Přesto strnula bázní. Kterákoliv jiná matka by své dítě chránila vlastním tělem.

Jenomže Magdaléna nesměla.

Žoldáky osamělý kluk pobavil. Přerušili popravu, načež počali vzpurného Vrabčáka tlouci. Ten přesto útočil znovu a znovu, dokud mu vlastní krev nezalila obličej a neoslepila oči.

Magdaléna padla na kolena a se slzami v očích se začala modlit.

„Ostudné!“ zvolal čísi hlas, jenž se nesl všem nad hlavami ozvěnou. Na návsi stál mohutný kůň s jezdcem ve třpytivé zbroji v sedle. Než se mohli násilníci vzpamatovat z leknutí, pobídl rytíř oře ke cvalu, prorazil jejich řadu a dvěma z nich dlouhým mečem rozpoltil lebky. Žoldáci kleli. Překotně hledali svá kopí, která kamsi odložili, aby jim nepřekážela při rabování. Jezdec sesedl. Rozhodl se tím ochránit koně před vážným zraněním, jaké dovede kopí zvířeti způsobit.

„Jsem rytíř Řehoř řečený Jestřáb. Ve jménu krále Jiřího složte zbraně. Budete souzeni za svoje zločiny.“

„Asi se ti v hlavě všechno plete, starý blázne,“ křikl kapitán ozbrojenců. „Král Jiří je dávno mrtev. Na těchto državách vládne Jakub Milosrdný, kníže a svrchovaný pán.“

„Tak toho neznám,“ odvětil rytíř. „Slyšel jsem pouze o Jakubu Řezníkovi, vrahovi žen a dětí, lháři, zrádci a zbabělci.“

„Přineste mi jeho hlavu!“ rozlítíl se kapitán na svoje nohsledy.

Boj trval krátce. Řehoř Jestřáb odrážel nepřátele, jako by jen odháněl vosy na procházce zahradou. Když poslední voják utekl,

sňal hrdina helmici a až teprve teď bylo patrné, jak hodně je stár.

„Jak mu je?“ promluvil na matku stírající ze synova obličeje krev.

„Přežije. Díky tobě.“

„Královno!“ Rytíř padl na kolena a sklonil před svou paní hlavu. „Odpusť, že jsem tě hned nepoznal.“

„Pomoz mi s chlapcem, Řehoři. Požádám pacholka, zda smíme zůstat ve stáji na slámě.“

„Na slámě? Hned přikáži, ať připraví nejlepší pokoj!“

„To nesmíš udělat, můj věrný. Cožpak nerozumíš, že zde je princ pouhým Vrabčákem a že to je jeho nejlepší ochrana?“ Stařec neochotně přikývl.

„Přišels v pravý čas. Tak ráda bych ti oplatila za pomoc. Nemám však nic. V těchto odlehlých končinách bych rytíře vskutku nečekala.“

„Pronásleduji tu tlupu lumpů již týdny. To pach smrti mne zavedl až sem.“

„Zůstal jsi věrný své přísaze.“

„Až do konce svých dnů.“

„Jsi sám?“

„Několik nás ještě zbývá. Nemnoho. Ale stále plníme své poslání chránit zemi. Alespoň pokud nám síly stačí.“ Královna Magdaléna rytíře objala.

„Děkuji, příteli,“ zašeptala.

Když se Vrabčák probudil, bolelo jej celé tělo. Měl hlad a tak vyšel ze stáje, aby si nasbíral pár spadaných jablek. Možná by mohl požádat o kousek chleba, napadlo ho. Uviděl hrající si děti. I ony jej hned spatřily. Tentokrát ale na Vrabčáka nevolaly. Rozlétly se v mžiku do všech stran jako hejno holubů. Ani žádný z vesničanů s ním nepromluvil. Pouze sklopili zrak a šli si svojí cestou. Hoch jejich nezvyklému počínání nerozuměl, ale když dostal od starostovy služebné masitou polévku, na trampoty zapomněl.

„Proč musím odejít?“ nechápal Vrabčák.

„Stát se rytířovým panošem je veliká čest,“ řekla matka.

„Tak jest,“ přisvědčil Řehoř.

„Ale rytíři patří do pohádek. Povídačky pro malé děti.“ Řehoř zprudka vytasil meč proti troufalému mladíkovi.

„Dokud tato paže udrží meč, dokud naleznu v srdci poslední zrnko odvahy a dokud bude třeba mýtit bezpráví a nespravedlnost, do té doby budu stát zpříma a bít se pro dobrou věc.

Rozumíš tomu, drzé štěně?!“ Vrabčák samozřejmě netušil, o čem přesně je řeč, avšak rytířův tvrdý pohled dával tušit, že zde stojí opravdový rytíř nesoucí korouhev odvahy a pravdy bez ohledu na to, v jak zoufale beznadějném světě se nacházeli.

Neuplynul ani rok a Vrabčák již procestoval tolik podivuhodných zemí a navštívil tolik měst, že kdyby je chtěl spočítat, stěží by mu stačilo všech deset prstů na ruku. Po dvou letech jeho svaly zesílily a naučil se nosit zbraň. Třetím rokem již dokázal s Řehořem debatovat o politice či filosofii, našel zalíbení v krásné poezii. Zapamatoval si mnohé cizí jazyky. Být panošem přineslo Vrabčákovi nepřeborné množství znalostí, dovedností a vědomostí.

„Zítra odjedu do naší země,“ oznámil jednoho dne Řehoř překvapivou zprávu Vrabčákovi. „Tebe však čeká cesta na sever. Musíš slézt Dračí hory a setkat se s jejich pánem.“
„S drakem?“ Užasl chlapec. „Cožpak je pravda, o čem vyprávějí legendy?“
„Je i není. Lidé si z pravidla k docela obyčejným příběhům rádi přidávají smyšlené události. A zvláště pak, když něčemu nerozumí.“
„Nejsem si jist, zda-li je takový úkol v mých silách, učiteli,“ zapochyboval mladík.
„Neznám nikoho lepšího,“ usmál se Řehoř.
„Jaký vzkaz mám předat?“
„Požádáš o pomoc. Máš za úkol draka přesvědčit, aby nám pomohl s obnovou království. Náš lid již trpěl pod vládou tyрана

příliš dlouho. Je na čase skoncovat s bezprávím a nastolit spravedlnost.“

„Ale proč by měl vyslechnout právě mě? Vždyť jsem jen panoš. Z jakého titulu mohu pána Dračích hor oslovit?“
„Ve jménu krále.“

Poslušen přání svého učitele, vydal se Vrabčák hned následujícího rána bez otálení na nelehkou cestu. Cestoval pěšky. Jako prostý poutník. I když měl peněz dost, nevydal ani měďák k vlastnímu pohodlí či okázalosti. Plnil bezezbytku, co se v rytířových službách naučil - žít bohatě uvnitř a chudě navenek.

Směr k Dračím horám ukázali lidé Vrabčákovi ochotně, avšak stezka tam nevedla prázdná. Mladého panoše ponejprv zastavil neprostupný hvozd, pak dravá řeka a nakonec se téměř ztratil v bažinách. Zdálo se, že mu Štěstěna přestala přát. Zmožen neúspěchem požádal mladík jednoho večera o nocleh v jedné příhraniční uhlířské osadě. Uhlíři měli ve zvyku večeret všichni společně a tak Vrabčák vděčně přijal pozvání, načež se rád zaposlouchal do příběhů těchto prostých lidí, zahánějícího strasti těžkého života upřímnou dobrosrdečností. Když noc pokročila a byl čas poslat děti na kutě, tu začal jeden z uhlířů prazvláštní vyprávění.

„Povím vám příběh tajemný a děsivý a kdyby snad někdo někdy pochyboval o jeho pravdivosti, pošlete toho chytráka rovnou na Jilmový vršek a ať přímo tam prokáže svoji odvahu a důvtip. Někteří z vás již tuší, o čem bude řeč, vám neznalým však musím dopodrobna vypovědět, že nejde o záhadu nikterak menší, než-li o zmizení celých milířů dřevěného uhlí! Slyšíte dobře. Během jediné noci kdosi všechny hromady rozbořil a všechno uhlí odnesl. Jaký člověk by takovou věc dokázal? Žádný! Dnes večer totiž neuslyšíte o lecjakém zloději, ale o silách nadpozemských.

Vy všichni mě znáte a dobře víte, že nejsem žádný strašpytel. A tak, když jsem se o krádežích uhlí dozvěděl, rozhodl jsem se jít přes noc hlídat. A to přesně v ten den, kdy milíře dohořívají, tedy jak my uhlíři říkáme, že zrají. To se ví, že mi kamarádi v dobré víře ten nápad rozmlouvali, ale jak dobře víte, když si něco vezmu do hlavy, nepohneš se mnou ani párem volů.

Po setmění jsem na Jilmovém vršku osaměl a zalehl přímo mezi milíře. Strach mi vůbec nepřípadl na mysl. Měl jsem svoji okovanou sukovici a velkou smolnou louč. Každý lapka, jenž by se mi postavil, se zlou by pochodil. Nuže tak ležím, milíře zahánějí noční chlad, chvíli přemítám o zloději, chvíli

podřimuju, stále však na půl oka bdím. A najednou byl zloděj zničeho nic tady! Nepřišel po pěšině ani z lesa. Ten démon se snesl přímo z nebe! Do té doby jsem na strašidla nevěřil. Ani jako malý kluk. Teď ale už vím své!

Když ono stvoření přilétlo, zdvihl se tak silný vítr, že z dohasínajících milířů počaly proudit rudé jiskry. V mžiku mi můj ovčí kožich shořel na popel. Stejně tak vlasy. Prudký žár vysál veškerý vzduch, takže jsem se neměl čeho nadechnout. Nezbylo, než-li se rozloučit se životem. Ale jak vidíte, jsem mezi vámi. Jak je to možné? Tak to vám neřeknu. Snad nade mnou bděly lesní víly, snad čertům má poctivá duše nevoněla, vím jenom, že mě nazítrí našli kamarádi u potoka polomrtvého a spáleného.“ Posluchači hlasitě vydechli, načež zamračeně pokyvovali hlavami. Jilmový vršek skutečně nebyl místem, kde by se bylo radno zdržovat a pokoušet síly zla. Jen Vrabčákovi zářily oči. Spal neklidně a ještě před úsvitem vyrazil na cestu.

Když se ptal na směr k Jilmovému vršku, dobří lidé mu to rozmlouvali. Už dávno se tam les nekácel a uhlí nepálilo. Přesto, že z jilmů bylo nejkvalitnější a mělo cenu téměř zlata. Zlá pověst se nesla nad tím místem jako stín. Vrabčák se přesto nevzdal. Koupil rýč a

sekyru a po zarostlé pěšině se počal probíjet k cíli.

Než chlapec postavil milíř, trvalo mu to několik dlouhých dní. Neměl zkušenosti a byl na práci sám. Paseka navíc hustě zarostla křovím. Nebyl to dobrý milíř, ale svému účelu postačoval. Oheň doutnal a kouř stoupal vysoko. Právě na kouř Vrabčák spoléhal především. Právě to mělo být oním lákadlem, které přivábí draka!

Dřevo doutnalo, milíř každou chvíli uhasínal a Vrabčák musel oheň znovu a znovu rozdmýchávat. Dny plynuly. Aby uhlí správně dozrálo, je třeba uhlířské řemeslo dobře ovládat. Vrabčák mohl pouze doufat, že bude mít štěstí. A tak jednoho večera ulehl opět vedle milíře, zmožen těžkou dřinou a umazaný sazemi, nezbylo mu ani sil k tomu se u potoka umýt nebo si uvařit večeři. Během okamžiku upadl do hlubokého spánku. Ta tam byla jeho počáteční ostražitost. A právě oné noci drak dorazil.

Lehce se snesl z oblohy, jako noční motýl, kterého by sis sotva všiml a tiše usedl na krok od spícího Vrabčáka. Chvíli na něj zkoumavě hleděl, potom si prohlížel zlatýma očima milíř. Když se dosyta vynadíval, pohnul křídlem, zvířil vzduch a polechtal chlapcova víčka. Vrabčák se s trhnutím probudil.

„Co je to, u všech čertů, za recesi?“ zahučel přísně drak. Tváří v tvář obludě sbíral Vrabčák odvahu k odpovědi. Drak zatím nahlas uvažoval:

„Uhlíř nejsi ani náhodou. Proč se tu celé dny zbytečně lopotíš a kazíš dobré dřevo?“ Že by snad byla zvědavost drakovou slabostí?

„Hledám pána Dračích hor,“ vykoktal konečně Vrabčák.

„A proč mě hledáš?“

„Abych tě požádal o pomoc.“

„Nejsi ty blázen, hošíčku? Kdo to kdy slyšel, aby ovce žádala o pomoc vlka?“ Chlapec se zachvěl, přesto pevně odvětil:

„Žádám tě o pomoc jménem krále!“

„Co ty jsi vlastně zač?“ nevycházel drak z úžasu.

„Jsem Vrabčák. Panoš rytíře Řehoře a králův posel.“

„Kuráž tedy máš. A ani hloupý nemůžeš být, když ti vyšel ten trik s čoudivým ohýnkem. Který bláhový král tě sem poslal na smrt, písle?“

„Jiří Drakobijec.“ Drak dlouhou chvíli seděl jako socha, přičemž propaloval Vrabčáka pohledem. Přemýšlel. Z nozder mu tu a tam probleskovaly ohníčky.

„Tys krále nikdy neviděl, vid’?“ Chlapec zaraženě mlčel. „Zemřel před lety. Jednomu z jeho rytířů už asi nadobro přeskočilo. Tak co teď s tebou, hm?“ Drak natáhl krk a hochu očichal.

Jeho oči žhnuly, Vrabčák cítil chlad. A náhle se všechno zatočilo a byla tma.

„Maminko?“ Jemné prsty hladily Vrabčáka po čele. Když otevřel oči, spatřil překrásnou dívku s dlouhými vlasy. Usmála se. Ležel na břehu křišťálově čistého jezera. Právě vycházející slunce se zhlíželo na jeho hladké hladině.

„Nemluv. Odpočívej.“ Vrabčák znovu usnul.

Následující probuzení udivilo Vrabčáka ještě víc. Ležel na měkkém lůžku z mechu a kapradí, na okraji rozlehlé jeskyně, přičemž odtud mohl spatřit místa vzdálená snad tisíce mil. Viděl daleké hřebeny hor, pod nimi řeky a jezera, nekonečné lesy a nad tím vším nekonečné průzračné nebe. V tom za sebou ucítil horký dech, jako by někdo právě otevřel dvířka chlebové pece.

„No konečně,“ zívá drak. „Můj domov,“ loupl zlatým okem po jeskyni předcházejí chlapcovu otázku. „Jsi první smrtelník, který tu kdy byl. Nuže, pověz, čím jsi tak výjimečný?“

„Nevím.“

„Vy lidé jste samé tajemství. Nakonec ani nevíte, kdo jste.“

„Kdo byla ta dívka?“

„Jezerní panna. Umyla tě a natřela mastí z bylin.“ Drak vyfoukl obláček kouře. Odpočíval.

V denním světle se již nezdál být tak hrozivý, jako v noci.

„Takže chceš moji pomoc. O králi Jiřím nevíš nic. A nejsi ničím výjimečný,“ přemítal drak polohlasem.

„Jsem jenom posel. V naší zemi vládne zlo, smrt a bezpráví. Můj učitel řekl, že nám můžeš pomoci. To je všechno, co vím.“

„Takže co očekáváš? Že jako zrůda budu mít chuť zabít tyrana?“

„Nemyslím, že jsi zrůda,“ řekl opatrně Vrabčák.

„Tak?“

„Mě si nezabil. A ani toho uhlíře, který hlídal Jilmový vrch.“ Drak vycenil zuby.

„Povím ti o králi, v jehož jménu jsi za mnou přišel. Lidé ho znali jako Drakobijce, který mě v bitvě porazil. Ve skutečnosti byl špatným válečníkem. S mečem to moc neuměl. Byl ale chytrý. Ve chvíli, kdy mě přelstil, sklonil zbraň. Vzdal se mé hlavy oplátkou za moudrost. Byl laskavý. Věděl, že draci uchovávají mnohé vědění a často jsem mu radil. Jen jednou mě neposlechl a to ho stálo život. Měl odstranit bratra, ale neudělal to. A ty bys to teď chtěl napravit?“

„Ano.“

„Kdo bude novým králem?“

„Co třeba ty, pane. Nemohl bys jím být?“

„Mohl. Ale k čemu to? Nemám chuť vládnout ubohým stvořením, kterými lidé jsou.“ Drak bedlivě pozoroval Vrabčáka. V chlapci rostlo

prudké odhodlání, jako když vyprahlý les zachvátí požár.

„Najdu krále! Neustanu v hledání, dokud nový hrdina nesrazí vrahovu hlavu. Jen mi řekni, kde mám začít. Jak poznám toho muže?“

„Zpomal, nedochůdče. Začíná mě z tebe bolet hlava. Nejdřív mi pověz, čím bys mi službu oplatil?“

„Udělám cokoliv?“

„Opravdu? Jen abys brzy nelitoval.“

„Poroučej! Jsem připraven.“

„Tvá horlivost je nezralá. Jsi stále ještě dítě. Promluvíme si zas zítra.“ To řka, roztáhl drak křídla a z jeskyně na vrcholku hory odletěl.

Následujícího jitra drak, který měl slabost pro uhlí z jilmového dřeva, popadl Vrabčáka do pařátů a odnesl jej ke Křišťálovému jezeru.

„Přijímám tvoji nabídku,“ řekl bez obalu, hned jak přistáli.

„Nebudeš litovat,“ vyhrkl nadšeně hoch.

„Ne tak zhurta. Ještě neznáš mé podmínky.“

„Jsem připraven!“ Drak si povzdechl, přičemž z nozder vypustil obláček kouře. „Dobrá. U tohoto jezera žije nejkrásnější dívka, jakou svět spatřil. Pokud ji přesvědčíš, aby se stala mou ženou, dostane se ti na oplátku veškeré mojí pomoci.“ Vrabčák zaraženě vykoktal:

„Ale to je...“

„Chtěl si říci nemožné? Ber nebo nech být.

Copak? Snad tvé odhodlání najednou nevyhaslo?“ Drak zkoumavě pozoroval chlapcovu bezradnost.

„Dnes začne Měsíc přirůstat. Dávám ti lhůtu do úplňku. Co odpovíš?“

„Dokážu to. Tvoji podmínku splním.“

Vrabčák seděl osamocen na břehu jezera, v břiše mu kručelo a v duchu si naříkal nad svým osudem. Z chmur jej probralo až jemné zašplouchání vody. Zvedl se šel potichu za zvukem. Dívka, jíž měl získat pro draka, plavala v jezeře. Kolem ní vířila hladina a tu a tam do vzduchu vyskočila některá z ryb, které ji doprovázely. Zapadající slunce barvilo jezerní zrcadlo do ruda. Vrabčák vyčkával. Teprve s posledními denními paprsky připlavala překrásná panna zpět ke břehu. Vyšla z vody a třpytící se stříbrnými kapkami zamávala na své přátele. Šeřilo se. Dívka odcházela. Vrabčák neměl dost odvahy ji následovat. Byl bezradný. Začal tušit, že svůj úkol nikdy nedokáže splnit.

Posledního dne před úplňkem našel drak Vrabčáka na tomtéž místě, kde jej zanechal.

„Vypadáš pohuble,“ řekl přátelsky drak.

„Jezerní panna mě nenechala lovit ani zvěř, ani ryby. Zbyly mi hříbky a borůvky.“ Drak se rozchechtal, až jiskry létaly.

„Popravdě, nečekal jsem, že uspěješ. Za tvoji odvahu tě alespoň odnesu domů. To si zasloužíš.“

„Co se stane s královstvím?“

„Nic. Na světě je spousta nespravedlnosti a je jenom dobře, že to konečně pochopíš. Tvoje malá zemička není pupkem světa.“

„Máš pravdu. Ostatně jako vždy.“

„Je čas. Půjďme, než se mi tu rozbřečíš.“

„Jsem připraven.“

„Stůj!“ zavelel znenadání čísi hlas. Drak s Vrabčákem se překvapeně rozhlíželi. Nikdo nikde. Tu ze staré vrby skloněné nad vodou vyšla jezerní panna.

„Stanu se tvou ženou, draku,“ řekla přímo.

„Tento mladík své poslání naplnil. Mám ale podmínku.“

„Tvé přání je předem splněno,“ odvětil drak zmámený nečekaným obratem běhu věcí. Dívka se tajemně usmála.

„Stanu se tvou ženou teprve tehdy, až bude království Jiřího Drakobijce obnoveno. Ani o den dřív.“ Drak střelil podezřívavým pohledem na Vrabčáka.

„Netuším, jak jsi to dokázal. Kouzelník nejsi. Asi máš víc štěstí, než-li rozumu. Moje slovo přesto platí. Hned se vydáme na cestu.“

„Půjdu samozřejmě s vámi,“ oznámila vlídně panna.

„Ale to přeci nejde,“ namítl zaskočený drak.

„Jak bys chtěl být mým manželem, pokud mi nedopřeješ ani malý rozmar? Také chci vidět daleký svět.“

Zamilovanému drakovi nezbylo, než-li se podvolit. Aby měla jeho milá co největší pohodlí, nechal si na záda přivázat pohodlné sedadlo z proutí a trávy. Přitom přešel den, padl soumrak a vyšly hvězdy. Drak, Vrabčák a jezerní panna letěli pod noční oblohou, vdechovali vůni dalek, slaných moří i sladkých ledovců, na chvíli je roztrásl chlad sněhových vloček, pak ucítili dusivý žár pouště. S úsvitem nového dne spatřili na obzoru proužek dýmu stoupajícího k obloze.

„Jsme u cíle,“ houkl vesele drak. „Dnes poznáte kováře z Železné hory.“

„Proč jsme sem přišli?“ zeptal se Vrabčák, když stanuli před kovárnou.

„Yahmel vyrábí nejlepší zbraně ze všech. A ty chceš přeci dobýt své království. Nebo sis myslel, že tyran Jakub jen složí ruce do klína a všeho se vzdá? Ale ne. Budu hádat. Ty sis možná představoval, že v pravé poledne přiletím na hrad, udělám BU BU BU a ta knížecí sebranka odtáhne? Přesně tak to tedy nefunguje.“

„A jak?“

„Když se mnou Jiří bojoval, neudělal to proto, že by si chtěl procvičit svaly. Musel ukázat, že

pro dobrou věc má smysl riskovat a položit i vlastní život, když není zbytečným.“

„Komu ukázat?“

„Ty můj mladý jelimánku,“ zadýmal znechucený drak. „Přeci lidem. Lidská srdce jsou tvým skutečným královstvím. Ta si musíš získat. Hory, lesy, pole, vesnice a města k tomu patří tak nějak mimochodem. Království je národ. Bez lidí nemáš nic.“

Yahmel pracoval. Na první pohled to byla docela obyčejná kovárna, jakou uvidíš v každé vsi. Oheň, kouř, rozžhavené železo, pach kovu a potu. Přítomnost draka kováře nikterak nerozrušila. Chvíli spolu rozprávěli pro Vrabčáka neznámým jazykem a pak je Yahmel zavedl k úpatí hory, kde byla přímo do skály vsazena masivní kovaná vrata. Kovář odemkl zlatým klíčem.

Když Vrabčák vstoupil do chladného podzemí, přepadla jej závrať. Krátká chodba ústila do nekonečného sálu, jenž měl strop tak vysoko, že jej ve svitu olejových lamp nebylo možné spatřit. Ještě neuvěřitelnější byl však obsah prostory. Všude stály stojany obtěžkané zbraněmi a pancíři, zbraně byly v truhlicích, pověšené na zdech a dokonce se hromadily na kupách, jako palivové dříví.

„Vyber si,“ pokynul s úklonou kovář Vrabčákovi. „Můžeš si odnést kteroukoliv z

nich. Většinu samozřejmě shromáždili moji předchůdci. Najdeš tu zbraně obyčejné, mnohé jsou bezcenné. Jsou tu však také artefakty nevyčíslitelné hodnoty.“

„Já ale nemám čím zaplatit.“ Yahmel udělal odmítavý posunek.

„Veškeré výdaje hradí Vládce Dračích hor. A pokud je mi známo, z dračího pokladu postačí pouhá slza, která by ukápla z dešťového mraku.“

Vrabčák procházel skladištěm. Yahmel nabízel kouzelné zbroje nezranitelnosti, štíty, jenž odvracejí střely, kopí a halapartny pro boj s nejstrašnějšími démony. U těch se mladík na okamžik zastavil, ale pak šel zas dál. Pak přišly na řadu meče. Třpytivé, posázené drahokamy a takové síly a vlastností, že se tajil dech. Byl tu meč zabíjející na dálku, také meč léčící rány, meč s plamenným ostřím i s čepelí mrazivou jako led. Vrabčák váhal. Který z nich by si měl zvolit? Jezerní panna však pokaždé odmítavě zavrtěla hlavou. Kovář byl trpělivý a tak pokračovali stále hlouběji do jeskyně.

„Zavři oči,“ pošeptala Vrabčákovi jezerní panna. „Zavři oči a jdi. A až tě srdce zastaví, najdeš, co hledáš.“

Ve tmavém koutě, pokrytý pavučinami a prachem, stál ledabyle opřený zrezivělý meč. Když po něm Vrabčák sáhl, Yahmel užasl.

„Meč spravedlnosti. Rozmysli si dobře svoji volbu. Tento meč nezná svého pána. Když jej vytasíš, budou padat hlavy bez ohledu na to, proti komu jej pozvedneš. Spravedlnost neušetří nikoho. Ani tebe samotného!“ Vrabčák zaváhal, ale jezerní panna jej příkývnutím povzbudila. „Tento meč bude patřit mě,“ řekl tiše a usmál se na dívku.

Cesta do království Jiřího Drakobijce byla dlouhá. Vrabčák při návratu mlčel. Když jezerní panna únavou usínala, drak se snesl z oblohy na malý pustý ostrov. Dával přítom dobrý pozor, aby mu nesklouzla ze zad. Moře bylo teplé a klidné. Vlny jemně hladily pobřeží, dívka klidně oddechovala.

„Proč nespíš?“ zeptal se drak Vrabčáka.

„Nevím, jak dál. Co mám teď udělat? Jak najdu nového krále?“

„Tak, jak jsi našel svůj meč. Ve svém srdci. To ty se máš stát novým králem. Tvá matka, královna Magdaléna, tě ukryla jak nejlépe mohla. Do samoty a chudoby. Tvůj strýc by vás jinak zahubil.“

„Jsi dobrý přítel, draku. I přesto, že lidmi pohrdáš.“

„Nenabízej své přátelství lacino. Nezapomeň, že mezi námi je obchod. Až splním svoji část dohody, už nikdy se nesetkáme.“ Vrabčák spal. Ležel schoulený na boku a meč spravedlnosti

svíral mezi koleny. Drak si zhluboka povzdechl, až se z něj vyvalily saze. Bláhové lidství.

Ve vsi probíhal spor. Všechna práce se zastavila, aby každý mohl být u soudu přítomen. Přel se sám starosta s bohatým statkářem. A jelikož žalovaný nemohl být současně soudcem, kterým podle zvykového práva jinak starosta byl, rozhodovala tentokrát celá obec.

Ve sporu nešlo o nic menšího, než-li o smrt dítěte. Chlapec se narodil statkářově ženě, avšak ta nedlouho předtím zrušila manželství se starostou. Záhy se narodilo dítě. Vše proběhlo podle platných zákonů, jenomže statkář pojal podezření, že hoch není z jeho rodu. Jak k tomuto závěru došel, nebylo jasné. Nenechal si to však vymluvit. Také starosta se znovu oženil. A tak se stalo, že se obě rodiny handrkovaly o to, kdo má hladový krk nasytit. Když dítě povyroستlo, potulovalo se po vsi jako sirotek. Hoch přespával ve stájích a jedl, co dostal od cizích. Tak přešlo sedm zim. Když nastala zima osmá, sirotek onemocněl a v horečkách zemřel. A tuto smrt sváděl před soudem jeden na druhého. Statkář spílal starostovi, starosta proklínal statkáře. Oba dva vyjmenovali na tisíc křivd toho druhého, snad žádné temné tajemství nezůstalo skryto. Lidoví soudci si s rozsudkem nevěděli rady.

Když už to vypadalo, že se jedna polovina vesnice stranící starostovi popere s tou druhou polovinou, prodral se do středu vřavy jakýsi mladík. Zatím si ho nikdo nevšímal. Měl na sobě kožich ze strakatého berana, takže vypadal jako obyčejný pasák nebo čeledín. A když už začaly vzduchem létat první kameny a sevřené pěsti hledaly svůj cíl, v tu chvíli se nad hlavami všech zablesklo ostří meče. Po rzi a prachu již na něm nebylo ani stopy. Teď čepel zářila. Doslova. Jako by nějaké tajemné světlo vystupovalo přímo z ocele. Dav ztichl jako prásknutím biče. Nějaká žena zděšeně vykřikla. Všichni se otočili tím směrem. U jejich nohou ležela statkářova hlava. A hlava starostova ležela opodál. Oba muže dostihla spravedlnost.

Zvěst o novém králi se šířila jako lesní požár. Vrabčák putoval od vesnice k vesnici, nevynechal ani jednu osamělou chalupu či vzdálený mlýn. Kde tasil meč, tam padaly hlavy, zloději ztráceli ruce, podvodníci jazyky. Brzy všichni darebáci brali nohy na ramena jenom když se doslechli, že král je na blízku. Čestným lidem naopak spadla z ramen tíže, jež jim mnohdy doslova lámala vaz. Nastal čas obnovy a důvěry ve spravedlnost.

Kníže Jakub zuřil. Ponejprv vyslal proti králi žoldněře. Jenomže ti si dali cestou na bitevní pole dvě a dvě dohromady a než-li nastal

okamžik střetu, potichu se vytratili ze země. Pak Jakub pověřil stejným úkolem nejzkaženější zločince, které propustil z kobek. Jenomže ty lidé snadno rozpoznali a s čerstvou odvahou, jíž jim nový král vlil do žil, zlotřilce pobili nebo znovu uvěznil.

Tak, časně z jara, když na stinných stráních ještě ležel sníh, ale mladé holky už zase běhaly bosky, stanul Vrabčák s početným doprovodem prostých lidí i vzdělavců, s drsnými dřevorubci i s poctivými kupci, s dětmi i ženami a dokonce i s jejich dobyt看em a psy, pod skalním ostrohem, na kterém dávní králové vystavěli nedobytný hrad, jenž od vraždy krále Jiřího obýval samozvaný kníže Jakub, vladař krutosti a útisku.

Rytíř Řehoř nového krále očekával. A s ním i věrná družina starých rytířů. Vrabčák poklekl před učitelem, avšak ten jej ihned zarazil. Naopak sám poklekl a po něm všichni ostatní. Z chlapce se stal muž, který neváhal chránit lid, jenž se již nemusel obávat tyranovy vlády. Odteď bránil zemi král Jaroslav.

Zbývalo rozřešit, jak nová moc naloží s nehodným knížetem skrytým v nedobytné pevnosti. Mnozí odvážlivci chtěli vzít hrad útokem, avšak Jaroslav tušil, že by steč stále přespříliš nevinných životů. Aby zabránil

krveprolití, požádal naposledy o pomoc draka. Ten, stále zavázán smlouvou, vznesl se před užaslymi zraky obléhatelů k nebi a děsil zbylou hradní posádku tak dlouho, dokud se i poslední Jakubovi nohsledi nevzdali. Než však triumfující rytíři dospěli k hlavní bráně, vyšlehly z palácových komnat plameny. Vítr pak plameny rychle roznesl a než nastal večer, zbývaly z kdysi honosného sídla pouhé žhnoucí trosky. Tak opustil tyran vlastní rukou tento svět, jemuž po léta krutě vládl.

Noc byla vlahá, na tisíc vůní neslo se tmou. Byla cítit probuzená půda, tráva, která začínala růst, les vábil milence a jasné nebe slibovalo zítřek naplněný sluncem. Jaroslav seděl sám na nevelikém pahorku a pozoroval veselí dole v táboře. Lidé slavili. Z hvězdné oblohy se tiše snesl drak.

„Splnil jsem svoji část dohody. Rád bych teď odletěl se svou snoubenkou.“

„Je připravená. Čeká jen na můj pokyn. Avšak nemohu ti ji dát, draku.“

„Ale. A pročpak ne?“ zeptal se temně drak.

„Zamiloval jsem se. Jak bych teď mohl stát stranou a přihlížet, když musí odejít?“ Drak z nozder vyfoukl hustý dým.

„Dals mi své slovo, králi!“

„Dal. A dobře vím, že naši smlouvu teď zrazuji. Nezbyvá, než aby sama spravedlnost ztrestala mou vinu,“ řekl tiše Jaroslav a rozhodně sáhl po

jílci meče, aby zářící čepel srazila jeho vlastní hlavu.

„Vzdávám se,“ pronesl pomalu drak.

„Cože?“

„Vzdávám se svého nároku. Odlož meč a chvíli mě poslouchej, zamilovaný blázne. Má paměť sahá do věků. Zažil jsem věci, jaké si nedovedeš ani představit. Zním mnohé tajné nauky, viděl jsem přespříliš hrůz. Války a strach, jenž zabíjel ještě dřív, než-li troufalí rekové dospěli na bojiště. Tvoje duše, Jaroslave, je průzračná, jako jezero, u něhož jsme oba poznali oslepující krásu lásky. Poznal jsem dřív, než-li ty sám, co se mezi tebou a jezerní pannou děje. Jsem starý a věz, že vědění mne v takových chvílích tíží. Snadno bych prosadil svou a dívku si vzal. Proč bych však týral nevinnou? Jakou radost bych mohl mít z vynucené poslušnosti?

„Proč jsi mi tedy pomáhal?“

„Na to zkus přijít sám. Stále ještě nejsi úplný král. Pořád vidím Vrabčáka. Ale i to se brzy změní.“

„Nevím,“ zaváhal Jaroslav, „nevím, zda pouhá odvaha a tento meč postačí k tomu, abych dokázal naplnit, co ode mě lidé očekávají.“ Drak roztáhl svá mohutná křídla.

„Naslouchej svojí královně, králi. Jedině láska z tebe učiní vladaře, kterého budou tví potomci po tisíc let znát jako moudrého a spravedlivého ochránce. Nic není víc. Pouze taková je skutečná moc a pravá vláda.“

Černá krev

Draci v lidech probouzeli od pradávna bázeň a úctu. Žili dlouhá staletí, pamatovali dávné věky. Znali proto mnohé nauky, jimiž ve chvílích dobrého rozmaru udivovali svět. A takový byl i drak, o kterém bude toto vyprávění.

V prosté rolnické vesnici žil sedlák. Patřil mu největší statek. Píci a obilí prodával až do dalekých zemí. Nestrádal. Byl přísný. Osobně dohlížel na každého pacholka a děvečku, na poli nenechal ležet klas. Za přepych neutrácel a tak se mu zlatáky v pokladničce neustále množily. Když se jednou k večeru zaběhlo dobytče, sám se vydal jej hledat. Stopy vedly k bažině. Tma houstla. Čeledíni, jež ho doprovázeli, odmítli pokračovat. Říkalo se, že v bažinách straší. Statkář nehnul ani brvou, načež osamocen vstoupil do mokřin.

Netrvalo dlouho, když dobytče uslyšel. V duchu láteřil nad svou nezvedenou čeládkou, bez které jen nesnadno tele vyvede. A jak jej tak zaměstnával hněv, najednou stanul před ohromným drakem. Statkář padl v hrůze na zadek do bláta.

Zdálo se, že i draka přivábil bučivý pláč dobytčete. Očichával ho, avšak k jídlu se nějak

neměl. Zničeho nic se drak otočil a strčil tlamu přímo k člověku.

„Nežer mě! Vždyť je mě sotva sousto. Vezmi si telátko. Patří do mého stáda, takže ti jej mohu darovat. Jako pozornost příteli.“

„Nepřátelím se s lidmi,“ vychrlil drak proud jisker. „Ostatně nemáš mi co nabídnout. Jsi hlupák, když si myslíš, že bych polkl cokoliv, co páchne senem a močůvkou. Nejspíš tě rozmáčknu. Jen tak. Možná mě tvoje smrt pobaví.“

„Prosím, nedělej to,“ žadonil statkář. „Určitě se najde něco, čím bych se mohl vykoupit.“

„Máš uhlí?“ Muž vyděšeně zalapal po dechu. Stromy v tomto kraji rostly pomálu a uhlí se dováželo z daleka jako drahé zboží.

„Tušil jsem, že jsi k ničemu,“ řekl pohrdavě drak, když viděl statkářovu bezradnost.

„Počkej! Ještě na chvíli zadrž svůj hněv, mocný pane. Co kdybych ti obstaral olej?“

„Děláš si ze mě legraci? Cožpak mě zajímají tvá sádelnatá prasata?!“

„Ale ne. Nerozumíš mi. Nabízím olej, jenž vytéká ze země. Hoří dobře. Snad ještě lépe, než-li uhlí.“ Nová informace draka zaujala.

„Kdepak bys ty k něčemu takovému přišel?“

„Docela náhodou. Při kopání nové studny na pastvinách. Olej je temný a páchne jako samo peklo.“

„A hoří,“ zamyslel se drak.

„Ano.“

„Hm, hm... ušetřím tvůj nicotný život. Prozatím. Do chvíle, než si ověřím pravdivost tvých tvrzení.“ Pokorný statkář se uklonil. Pak pomalu ustupoval, aby zmizel z dohledu. Drak nečekaně zavrčel:
„Nezapomeň si svoje dobytče.“

Hned nazítří, brzy z rána, svolal statkář všechny práce schopné muže. Prikázal naložit vůz všemožným náradím a celá výprava kvapně vyrazila na pastviny. Nad podivnou studnou s černým olejem postavili věž s čerpadlem. Hustou, mazlavou tekutinou pak plnili sudy. Se soumrakem poslal statkář unavené dělníky domů. Sám pak vyčkával u studny, dokud nepřiletěl drak.

„Zajímavé,“ očíhával netvor vzrušeně jeden ze sudů. Po té se z něj napil. Vzápětí se mu z nozder vyvalily plameny.

„Dobré,“ zamlaskal drak pochvalně.

„Těší mne, že jsi spokojen, pane. Mohu tedy považovat svůj dluh za splacený?“

„Pokud mi každý měsíc připravíš třicet sudů, nechám tě být.“ Statkář překotně počítal. Temný pramen byl vydatný. Uspokojit drakův požadavek by nemělo stát příliš mnoho námahy.

„Jsme dohodnuti,“ přijal překotně lakomec podmínky vydírání.

„Poslyš, člověče,“ promluvil drak nezvykle mírně, snad opojen odporným nápojem. „Proč

vy lidé nečerpáte olej k vlastní potřebě?“ Statkář nerozuměl.

„Když tuto tekutinu povaříš v kotli, oddělí se z ní užitečné suroviny.“

„O tom jsem nikdy neslyšel.“

„Třeba petrolej ke svícení. Lojové svíčky jsou přežitek. Kdo ovládá studnu, ten může vydělat velké peníze.“ Statkář na sucho zapolykal. V očích mu svítla vidina zlatých mincí.

„Říkáš, že stačí povařit?“

„Tak,“ přisvědčil drak a opět si ze sudu přihnul.

„Proto, žes mne opravdu mile překvapil, přivedu ti někoho, kdo se v takových věcech vyzná. On už ti ukáže, co a jak udělat.“

Drak nelhal. Za šest dní dorazil do vesnice alchymista. Od té chvíle se daly události do překotného běhu. Nad studnou vyrostla nová, ještě větší věž, kolem vyrostly objemné nádrže. Statkář přilákal další dělníky ze vzdálenějších vsí a nechal vybudovat továrnu. Poptávka po petroleji den ode dne rostla. Byl dobrý ke svícení, ale též k vaření i ohřevu užitkové vody. Statkář královsky zbohatl a stal se z něj pan továrník.

Jak plynul čas, rozvinula se v okolí studny nová řemesla a vzniklo město. Nikdo už nehospodařil na polích, kdysi početná stáda dobytka zmizela z pastvin. Vše potřebné bylo

snazší přivést odjinud. Peněz měli lidé dost. Tu však znenadání bohatý továrník onemocněl.

Zavolal nejvěhlasnější lékaře a mudrce a slíbil závratnou odměnu tomu, kdo jej potíží zbaví. Jenomže žádný lék nezabral. Mocnému továrníkovi bylo jen hůř a hůř. Ve chvíli nouze největší přijal nakonec i babku bylinkářku, která čekala na přijetí celé dlouhé týdny. Stará žena uvařila prostý čaj, který nemocnému jako zázrakem ulevil. Boháč jásal, nabízel stařeně své poklady.

„Teď je ti líp, pane, avšak zcela tě uzdravit nedokážu,“ řekla vážně kořenářka.

„Tomu nerozumím. Vždyť se cítím o tolik lépe!“

„Zajisté. Ale jed ve tvém těle tě i nadále zabíjí.“

„Jaký je to jed? No tak mluv, přeci. Kdo se jen opovážil mne otrávit?“

„Nejlépe bude, když ti to ukážu. Těžko bych hledala slova, jimiž bych tvou nemoc popsala. Půjdeme ven.“

Roztrpčený továrník poručil připravit vůz.

„Půjdeme pěšky,“ řekla však přísně bylinkářka. A tak vyšli do ulic města, jak to dělají denodenně prostí lidé.

Netrvalo dlouho a jejich šaty pokryl šedivý prach. Byl jemný, vnikal do očí a pátil na

jazyku. Potom se zvedl vítr, který přihnal štiplavý dým z továrních komínů. Když procházeli po honosně zbudovaném mostě, musel si továrník zakrýt obličej, protože pach stoky tekoucí v korytě kdysi průzračně čisté řeky zvedal žaludek.

„Dost,“ zalkal nemocný muž. „Už nedokážu jít dál.“

„Ale pane,“ řekla stařena, „co ti chci ukázat je mnohokrát horší, než to, cos spatřil doposud. Tak, jako ty, onemocněli i mnozí další. A nesčetně jich na tuto nemoc již pomřelo.“

„Musí být přece nějaké řešení. Zaplatím cokoliv, abych našel lék!“

„Peníze tady nic nezможou. Cožpak stále nerozumíš, kam přivedla tento kraj chamtivost?“

„Chceš po mě, abych se všeho vzdal? Všeho, co jsem vytvořil?“

„Nikdy jsem neřekla, že od tebe cokoliv žádám. To ty chceš být uzdraven přesto, že si za svou nemoc můžeš sám. Ukázala jsem ti, cos způsobil. Zdejší blahobyť přinesl nezměrné utrpení. Nevím, co ti poradit. Jen ty sám můžeš najít řešení.“

„Ale jak bych mohl?!“ vykřikl zoufalý továrník. Kořenářka vyčerpala všechna slova. Už neměla, co říci. Bez rozloučení se otočila a zanechala nešťastné umírající město za sebou.

O kouzelném poli

V jedné malé vesnici, na konci všech cest, tam, kde začínalo nekonečné království hlubokých lesů, žil v malé chaloupce laskavý muž se zlou ženou. Byli chudí, protože muž rád pomáhal druhým lidem a za svoji práci peníze nechtěl. Žena mu to pokaždé vyčítala. Úzkostlivě strádala každý peníz a v tajném koutku svojí duše toužila po bohatství.

Jednoho dne, brzy ráno, žena vyhnala muže z chalupy a řekla mu, ať se bez peněz nevrací. Muž byl smutný, protože věděl, že s touto ženou nedokáže být šťastný. Zabrán v neradostné myšlenky prošel vsí, pak mezi poli, došel k lesu a zadumán pustil se přímo do jeho středu. Teprve v temném stínu staletých dubů se probral ze svojí zasmušilosti. Dostal strach a začal hledat cestu zpět. Avšak čím usilovněji hledal, tím více byl ztracený.

"Tak to je můj konec," pomyslel si a celý unavený usedl na veliký balvan porostlý mechem.

"Hmmm... proč mě rušíš," zazněl v lesním příšeří skřípavý hlas, jako když těžké kameny třou jeden o druhý. Muž polekaně vyskočil a rozhlížel se.

"Kdo je to?" vykřikl.

"Tiše," řekl hlas, "tiše, bolí mě hlava. Včera přšelo a voda z tamtoho stromu na mě celou noc kapala." To mluvil velký balvan, na němž muž ještě před chvílí seděl. Měl tvář a mluvila jeho kamenná ústa.

Jak již víme, muž byl dobrák od kosti, a tak dlouho neváhal, vyšplhal do koruny stromu a svázal větve, ze kterých voda na kámen stékala. Přitom se roztrhlo lesní příšeří a na balvan dopadly sluneční paprsky.

"Ach," povzdechla si kamenná hlava, "slunce jsem nespátřil už mnoho let. Pověz, člověče, jak bych se ti odvděčil? Po čem tvoje srdce touží?" Dobrotivý muž vyprávěl o svém trápení se ženou, o tom, jak jej stále nutí vydělávat peníze a o její lakotě.

"Tak," řekl kámen, "mohu ti pomoci. Přejdeš-li tento les východním směrem, objevíš potůček s duhově zářícími kameny. Dole, po jeho proudu, pak najdeš zvláštní pole, které voda zavlažuje. Rostou tam mnohé roztodivné byliny, ale těch si nevíšmej. Jen najdi vhodné místočko a zasad' to, co chceš, aby se ti rozmnožilo."

I když tomu za mák nerozuměl, udělal muž vše, co mu mluvící kámen poradil. Přešel les, následoval potok a pole opravdu našel.

Podle rady si ničeho kolem nevšímal. Na volném kousku země zasadil do hlíny dva dukáty, všechny peníze, jež měl, a znaven putováním usnul pod prvním stromem u potoka.

Hned jak dobrého muže v nose zašimraly teplé ranní paprsky, spěchal na místo, kde včera sázel. V jamce byly dukáty čtyři. Nový zahradník nelenil a peníze opět zasadil. Dostal však hlad. V lese našel trochu jedlých hub a pár malin. I přesto, že měl na všechno velkou chuť, snědl pouze polovinu. Druhou půlku zahrabal hned vedle zasázených dukátů. Následujícího dne pak našel na poli krásný maliník obsypaný plody a spoustu čerstvých hub. A tak muž každého dne sázel a sklízel a jak ubíhal čas, rozmnožil na kouzelném poli mnoho nádherných rostlin.

Znenadání však nadešel podzim. Listí na stromech usychalo a hromadilo se v pestrobarevných závějích. Bylo na čase vrátit se domů. Protože muž svědomitě pracoval na poli, měl již takovou kupu dukátů, že nedokázal zdaleka vše pobrat. Z trávy a kořínků sice upletl veliký pytel, který napěchoval mincemi, ale i přesto ještě hodně zbylo. Naštěstí se z muže nestal chamtivec ani teď, když vlastnil značné jmění, a tak si naložil pouze tolik, kolik opravdu dokázal unést. Zbytek pokladu opět na poli

zasadil s myšlenkou, že pokud na toto magické místo jednou někdo zabloudí tak, jak kdysi on, peníze jej snad učiní šťastným.

Trvalo několik dní, než ztracený muž konečně vybloudil z lesů. Ocitl se v neznámém kraji a tak následoval první lidskou pěšinu, jež mu zkřížila kroky. Ona stezka vedla přímo do velikého města a tam se ze ztraceného osamělého muže stal boháč. V pohodlí však dlouho neotálel. Ještě, než napadl první sníh, nakoupil cenné zboží, formanský vůz i s koňmi a spoustu dárků a zamířil do rodné vsi. Žena jej ale v malé chaloupce nepřivítala. Sousedé vypověděli, že ze žalu nad ztraceným manželem skočila do nejhlubší vody a už ji nikdy nikdo nespatriil. Tak výčitky, kterými ona hojně častovala druhé, dopadly zpět na ni. A taková je povaha spravedlnosti v lidském životě. Každý může najít své kouzelné pole a všichni sklídí to, co zaseli.

Mezi chudými lidmi se dodnes příběh o kouzelném poli vypráví. Mnozí toto místo hledali. Avšak ti, kdož touží po obrovském pokladu, který laskavý a dobrý muž zasadil, potrestají svou chamtivostí jen sami sebe. A to i přesto, že se na první pohled může zdát, že zlé záměry přinášejí zisk na úkor poctivosti. Nikdo totiž nakonec neuteče sám před sebou.

Orel a medvěd

Mezi indiány ze severní Ameriky panoval od pradávna spor, jehož příčinu nepamatovali ani ti nejmoudřejší stařešinové. Nekonečné války se táhly mezi pokoleními bez naděje na uzavření míru. Tento svár byl tak jediným stínem v životě oněch krásných přírodních národů.

Orel a medvěd byly dva duchovní symboly nejsilnějších indiánských kmenů. Muži se zabíjeli, přepadali protivníkovy vesnice, kradli si navzájem stáda. Porušovali právo na loviště druhých a dokonce i znesvěcovali pohřebiště.

Jednoho krásného letního dne vyšel malý chlapec do lesa na sběr bobulí. Patřil ke kmeni Medvěďů. Sbíral a sbíral a najednou prošel přes mýtinu velký hnědý medvěd. Chlapce si nevšímal. Zdálo se, že míří zcela zaujat k nějakému pevnému cíli.

Hoch měl sice strach, avšak jeho zvědavost byla silnější. A tak medvěda následoval. Počínal si, jak dovedl nejopatrněji,

neboť dobře věděl, že se dopustil velké opovážlivosti.

Velký hnědý medvěd prošel lesem a pak začal stoupat do hor. Bez odpočinku stoupal stále výš, až stanul na vrcholku nejvyššího kopce. Tam si sedl a čekal. Chlapec se ukryl za masivním balvanem a čekal i on. Nečinilo mu to potíže, neboť indiánští rodiče učí své děti trpělivosti jako jednu z vůbec prvních věcí.

Slunce stoupalo k poledni a nic se nedělo. Pak začalo klesat, až se stíny prodloužily a ohnivý kotouč visel nízko nad obzorem. A v tom se na nebi objevil tmavý bod. Ještě než bylo možné rozpoznat siluetu, ohlásil se dravec nezaměnitelným pokřikem. Byl to orel.

Medvěd zpozorněl a dál vyčkával, dokud orel nepřistál přímo před ním. Chlapec nemohl uvěřit svým očím. Zdálo se, že spolu ti dva rozmlouvají jako staří přátelé. Dokonce to i vypadalo, jakoby žertovali a vyprávěli si příběhy. Jeden vždy soustředěně naslouchal, druhý mluvil svou přirozenou řečí.

Zapadalo slunce. Chlapec si uvědomil, že se musí vrátit, než jej v neznámé končině zastihne tma. Tiše vyklouzl z úkrytu, opatrně se proplížil mezi keři a teprve pod kopcem se rozeběhl domů.

Tábor kmene Medvědů byl postaven blízko řeky. Do nížin se noc snáší brzy, takže malý indián dorazil zcela potmě. Mezi stany hořelo mnoho ohňů, již z dálky byla cítit libá vůně pečené zvěřiny. Ozvěnou se nesly bezstarostné hlasy a smích lákající k zábavě. Nic z toho však chlapce nezajímalo. Přiběhl k prvnímu válečníkovi, který mu přišel do cesty a ještě zadýchán mu vypověděl, co viděl. Ten se mu ale vysmál, načež s přáteli pokračoval v opékání jelena.

Překvapený i našťvaný se hoch rozhodl vypovědět příhodu samotnému náčelníkovi kmene. Vyhledal jeho stan, avšak uvnitř seděla pouze náčelníkova žena. I jí všechno řekl, ale ani ona neuvěřila. Poslala chlapce pryč, přičemž jej navíc vyplísnila, že s takovou hloupostí obtěžuje.

"Takové bláznovství," říkali všichni. "Každý přece ví již od nemluvněte, že orel a medvěd jsou si odpradáвна úhlavními nepřáteli."

Na malého indiána padl smutek. Vyčerpán si sedl stranou všeho veselí z úspěšného lovu a přemýšlel o svém zážitku. Usnul snad na prosluněné pasece a všechno se mu jen zdálo? Uprostřed těchto úvah chlapci kdosi položil hřejivou dlaň na rameno. Byl to starý šaman. Přinesl kousek pečeného masa. Hoch všechno hltavě snědl. Potom také starci pověděl svůj příběh.

"Ano, máš pravdu," řekl šaman. "I já to viděl. Před mnoha lety v mých snech. A stejně jako tobě dnes ani mě tehdy nikdo neuvěřil. Od té doby jsem nazýván bláznivým kouzelníkem."

"Nejsi blázen, děde." Indiáni vždy prokazovali úctu váženým stařešinům oslovením děde. Stařec se laskavě usmál.

"Chtěl bys znát význam proroctví, jež jsme oba viděli," zeptal se.

"Ano, děde. Moc bych to chtěl."

"Dobrá. Ale musíš mi slíbit, že vydržíš až do samého konce a neusneš."

"Ano, ano, ano!" Šaman se rozesmál. Avšak jinak, než ostatní. V jeho hlase totiž nezazněl ani náznak výsměchu. Jako by tušil, že ten malý hoch před ním se jednoho dne stane velkým mužem.

"Již od nepaměti," začal stařec s vyprávěním, "žije kmen orla a medvěda ve vzájemné nevraživosti. Nikdo si již nepamatuje příčinu, všechny příběhy z těch časů zmizeli jak oblázky pod hladinou řeky. Přesto však dodnes bojujeme a to není dobře. Jsme bratři. Jsme rozdílní na pohled jako se zdají orel a medvěd být. Jeden létá v oblacích, má ostrý zrak, druhý je nejsilnějším zvířetem na zemi, jemuž se může jen málokdo rovnat. A je velice chytrý. Přes všechny rozdíly jsou oba bratry, které Velký otec stvořil, aby byli přáteli. Naše kmeny nežijí dobře. V mých snech mi Velký otec řekl, že zanedlouho se v našich lovištích objeví cizí lidé. Ukradnou nám zemi, po které jsme až doposud svobodně kráčeli, otráví řeky, z nichž již nebude možné pít, nakonec nás zcela zotročí. To vše se stane, pokud nenajdeme způsob, jak naše kmeny spojit."

Indiánský chlapec chvíli přemýšlel. Pak se na vráscitého starce zpříma podíval, až mu v očích zářily plameny táborových ohňů.

„Budu si to pamatovat, děde," řekl, „a nezapomenu jediné slovo." Ano, já vím, usmíval se šaman. Obyčejným lidem může budoucnost připadat tajemná a plná záhad. Ne tak moudrým mužům a ženám. Být strážcem poznání znamená prožít osamocení život, život mnoha zkoušek a bolesti. Avšak i takový život přináší

radost. Třeba jako vidět orla a medvěda, kteří si vyprávějí příběhy. A co se s tím malým indiánským chlapcem stalo? Vyrostl z něj velký náčelník, neboť si uchoval dar vidět pravdu a milovat ji.

O řece, která se zastavila

Rybář Jan přicházel každého dne na břeh velké řeky. Věděl dobře, jak ryby přilákat, kam a kdy nastrožit udice, znal všechny splavy i tíšiny a uměl vyčkávat. Nikdy se z rybolovu nevracel s prázdnou a sousedé mu jeho dovednost tuze záviděli. Jednoho dne ale všechny návnady zůstaly nedotčeny. Za soumraku Jan rozhněvaně sbalil podběrák, vlasce, háčky a všechno svoje skvělé vybavení a zklamaný se vydal k domovu. Když však zamračen pohlédl naposledy k řece, spatřil na mělčině jedné ze zátočin stříbrný třpyt. Zvědavě si šel věc prohlédnout. A tak našel největší rybu, jakou kdy tato řeka vydala.

Stříbrná ryba uvízla mezi kameny.

Vzpírala se souši, mrskala sebou a její široká tlama dychtila po doušku čerstvé vody. Rybář opatrně vytáhl nůž. Plížil se pomalu po břehu, přičemž odhadoval nejlepší okamžik, kdy své oběti zasadí smrtící ránu. Ryba však znenadání promluvila:

"Nezabíjej mě, člověče. Jsem poslední v této řece." Jan polekaně uskočil. "Jsem poslední. Pomoz mi zpátky do vody."

"Co je to za hloupost," dodal si Jan odvahy smělou odpovědí. "Tato řeka byla vždycky plná ryb."

"Jsem rybí královna. Víím dobře, že žádné z mých dětí již nežije. Ty, které rybáři neulovili, zabil jed z polí a naše úkryty v hlubině zničily stroje bagrující říční dno. Propusť mne. V mých útrokách se skrývají tisíce jiker, ze kterých vzejde nový život." Rybář uvažoval. Je pravda, co právě slyšel? Je vůbec možné, aby všechno záviselo pouze na jediné rybí královně? Přitom si představil, co asi řeknou sousedé na to, že se vzdal tak nevídaného úlovku. Vždyť mu ani neuvěřil! A tak skočil na bezbrannou rybu a nožem jí prořízl žábry.

V té chvíli řeka utichla. Nezazněl jediný náraz vlnky o kameny, ztichl zpěv žab i ptáků v říčních křovinách. Soumrak ještě víc potemněl

zlověstnými mraky. Vyděšený rybář nechal královský úlovek i svoje udice na břehu a utíkal doslova o život. Než ale doběhl do vesnice, spustil se z nebe prudký liják. Déšť rozmočil pole na kaši, bušil do střech jako kladivem, cestami pádily zkalené potoky, které podráždily nohy lidem i zvířatům. Když pak Jan konečně stanul před svojí chalupou, strhla divoká voda všechny její zdi přímo před jeho očima. Noc přikryla celý kraj a jen tu a tam zablikalo světélko lampiček bloudících lidí, jimž nezbývalo, než si zachránit holý život.

Úsvit zastihl Jana schouleného v rybářském plášti na kopci nad řekou. Proud dešťových kapek neustával a tak bylo z vršku dobře vidět, jak voda zaplavuje celé okolí. V tom zaslechl motor a vzápětí uslyšel kroky.

"Jste v pořádku," zeptal se muž. Byl to inženýr. Dostal na starost uvolnit koryto řeky, aby voda mohla zase volně odtékat. Chvíli krajinu obhlížel a kreslil něco do mapy. Když byl hotov, vzal rybáře s sebou do tábora dělníků. Inženýr měl dobrou náladu a vůbec nepochyboval o tom, že si s neposlušnou řekou poradí.

Tak mýjely dlouhé dny, déšť neustával a vody přibývalo. Inženýr zesmutněl, byl unavený. Dělníci použili jak mohutné stroje, tak

i výbušniny, ale řeka, která se rozhodla zastavit, neustoupila. Dál a dál zaplavovala zemi, pohltila celá města i veškerou úrodu na polích.

Posledního dne se Jan rozplakal a o všem, co způsobil, inženýrovi pověděl. Kdo by však takové historce uvěřil? A tak se rybář šílený žalem rozeběhl prudkým deštěm a skočil do řeky v samé jejím největším proudu.

Mocný vodní vír smýkal jeho tělem sem a tam, neboť když řeka přestala plynout, zmítala se sama v sobě jako zdivočelý býk v ohradě. Tu se v kalné temnotě zaleskl stříbrný třpyt.

"Rybí královno," volalo rybářovo srdce, "odpusť mi."

Inženýr stál bezradně na břehu.

Pororoval stoupající vodní hladinu a čekal, až jeho muži utečou ze břehu. V tom spatřil v šeru prudkého lijáku známou postavu.

"Příteli," vykřikl, když poznal rybáře. "Myslel jsem, že jste se utopil." Janova tvář byla bledá a studená. Přesto promluvil:

"Tato řeka již nikdy nebude stejná. Lidé nevratně porušili její zákony a proto ztratili právo užívat jejího bohatství. Odejděte a tento kout světa ponechte svobodné přírodě. Kdo

zákon znovu poruší, zaplatí svým životem." A než stačil inženýr cokoliv odpovědět, rybářova silueta se v dešti rozplynula.

Lidé odešli. Opustili místa, kde jejich předkové žili po generace, lesy, pole i města zmizela pod hladinou velkého jezera. Ještě několikrát se smělí mužové pokusili s pomocí nejmodernějších strojů jezero vysušit, ale vždy vodě nakonec podlehli. Tak vznikla oáza divokých ptáků, zvířat a ryb, kterou člověk již nikdy nenarušil. Tu a tam k jezeru pronikli zvědaví odvážlivci, ale vypráví se, že když za deštivého dne potkali na břehu podivného rybáře, rychle odtamtud zase zmizeli. Jsou na světě zákony vyšší těm lidským a každý, kdo naruší jejich řád, sklídí zaslouženou odplatu. Není to proto, že by příroda byla nemilosrdná, to jen život sám takovým způsobem uchovává hojnost a rozmanitost. A tak na březích velkého jezera dodnes vysedává přízračný rybář, který moudrost přírody ochraňuje.

Okov

Od nepaměti nosili lidé vodu z obecní studny. Každý měl vědro nebo konev a vždy na úsvitu a se soumrakem se sousedé setkávali na kus řeči čekajíc, až na ně přijde u okovu řada. Netrvalo nikdy dlouho a každý znal starosti a potíže každého a samozřejmě nebylo tajemstvím, kolik vody si kdo odnesl. To vše se ale změnilo, když do vsi dorazil vodovod.

Jakmile dělníci zakopali trubky s přivedli je do domů, život kolem studny se vytratil. Starosta nechal zbudovat plot s přísně se tvářící tabulkou: „Pozor, vodní zdroj!

Netrvalo dlouho a lidé ztratili přehled o tom, co ten či onen soused dělá. Šířily se sice klepy, které nevymizí nikdy, po pravdě však už nikdo nepátral. Proč taky. Vždyť nebylo již nutné podělit se o okov.

Jednoho léta nastalo neobvyklé sucho. Starosta všechny občany varoval, že je nutné s vodou šetřit. Začaly se množit stížnosti. Ten prý plýtvá vodou na záhony, onen zas myje zaprášený automobil. Zežloutla tráva, závist a podezřívavost zelenala. Stále častěji mezi lidmi zaznívala obvyklá věta: „Já přeci nebudu za

hlupáka! Nebudu šetřit, aby ON vyčerpал vody, kolik si zamane.“

Tak nastal konec jedné studny. Málo platné, že chráněné plotem a úředním nařízením. Následujícího léta se sucho opakovalo a pak zas. Voda z pramene zmizela. Lidé odešli. Odstěhovali se na jiná místa, kde byl vody dostatek. Spory a závist však nevymizely. Ty se přestěhovaly s lidmi. Zůstal jen starý rozpraskaný okov jako vzpomínka na časy, kdy každý sdílel svá trápení s každým a kdy vody bylo pro každého dostatek.

Zasad' strom

Jak už to tak v životě bývá, bohatí lidé brzy všechno vlastní a je velmi nesnadné najít ještě něco, zač by mohli utrácet. A tak se snad každý boháč dříve či později rozhodne postavit velký dům. A ne dům jen tak ledasjaký. Chce mít sídlo okázalé, honosné, v němž nesmí chybět přepych a všechny novinky moderního světa.

Náš boháč, o kterém si budeme vyprávět, nahromadil pohádkové jmění

obchodem i finančními spekulacemi. V kraji snad nebylo člověka, jenž by si od něho alespoň jedinkrát nevypůjčil peníze. Samozřejmě, že s nemalým úrokem.

Stavba výstavní vily se započala na nejlepší parcele, na vršku nad městem, odkud bylo snadné přehlédnout všechny ostatní domy a kam na druhou stranu musely směřovat všechny pohledy, když měšťané zvedli hlavy od svých každodenních povinností.

Staveniště zaměstnalo do té doby nevídaný počet dělníků a budova rostla doslova jak z vody. Když bylo konečně hotovo a boháč se do honosné rezidence se svojí rodinou nastěhoval, neměl nikdo pochyby o tom, kdo ve městě vládne. Pyšným obyvatelům však brzy nastaly krušné časy.

Paní domu, boháčova manželka, si začala stěžovat na všudypřítomnou vlhkost. To bylo podivné, neboť stavby na kopci tímto neduhem zpravidla netrpí. Boháč znovu povolal stavebníky, aby chybu napravili. Opět se kopal, zavedlo se odvodňovací potrubí, řemeslníci dokonce podřezali základy a podložili zdivo další izolací. Jenomže dům i potom stále vlhnul a ve stěnách začínala růst plíseň.

Jednoho dne boháč náhodou zaslechl, že si lidé z jeho přepychového domu tropí legraci. Ani nejdražší luxus nemohl nic změnit na tom, jak nepříjemné bylo bydlet mezi provlhlými stěnami. Rozzuřený muž přivolal inženýra chemie a slíbil mu velkou odměnu za to, pokud problém vyřeší.

A tak noví dělníci počali do pozemků kolem domu vpravovat chemikálie, natírali zdi proti plísni a všelijakými tajemnými přípravky bojovali s vodou. Jenomže ani inženýr chemie si odměnu nevysloužil. Dům chátral dál.

Zoufalý boháč již nevěděl, komu zaplatit, aby se trápení zbavil. Byl ochoten podniknout cokoliv. Když mu kdosi naznačil, že dům je možná prokletý, neváhal poslat štědrý příspěvek městskému kostelu jen proto, aby mu oplátkou přišel kněz rezidenci požehnat a vypudil tím zlé duchy. Zaskočený farář se ponejprv zdráhal k takovému kacířství svolit, nevzdoroval však dlouho a pod tíhou zlatáků vymítání provedl. Jak lze již tušit, nepomohlo ani to.

Zanedlouho boháč s rodinou neobyvatelný dům opustil. A protože již nedokázal snášet posměšky a veřejnou potupu své provlhlé okázalosti, odstěhoval se do úplně jiného města.

Uběhl rok a majestátní sídlo na vršku kopce zpustlo. Zdivo se drolilo, okna popraskala, lidé z okolí odnesli vše, co se jim ještě mohlo hodit. Bylo to brzy z jara, když kolem ruiny procházel tulák. Všiml si, že právě zde by snad mohl na noc složit hlavu bez obav, že jej kdokoliv vyruší. Když vstoupil dovnitř, užasl. Takovou zkázu doposud stále ještě nového domu nikdy nespatriil. I když byl ze svých cest přivyklý kdejakému nepohodlí, po prvním přespání mezi studenými zdmi pochopil, že zde cosi vážného není v pořádku. A protože byl svobodný a měl tak spoustu času, rozhodl se dílo zkázy napravit.

V první řadě musel postavit masivní krb. To nebylo snadné, neboť stavitel domu navrhl teplovodní vytápění velkým uhelným kotlem ze sklepa. Po tomto zařízení zde již samozřejmě nezbylo vůbec nic. A bylo to vlastně dobře, neboť jakmile se v krbu rozhořel živý oheň z větví posbíraných na zpustlé zahradě, všudypřítomná plíseň začala ustupovat. Tulák však dobře věděl, že to nestačí.

Měl štěstí, neboť při procházkách zahradou doslova zakopl o zapomenutý zrezivělý rýč. V tu chvíli se mu vybavila vzpomínka z jeho dalekých cest. Rýč očistil, vyrobil novou násadu. Pak začal hledat

semenáčky. Vybíral především březové stromky, které pak přesadil podél všech zdí. A tak se stalo, že se tulák v opuštěném domě usadil zaměstnán prací na jeho zvelebení.

Protože břízy rostou velmi rychle, vytáhly se po několika letech do výšky. Co však lidské oko vidět nedokáže, jsou jejich kořeny. Ty se pídí hlavně po vlhkosti čím víc jí je, tím rychleji strom roste. A tak se stalo, že z kdysi neobyvatelného plesnivého domu vzniklo příjemné obydlí v létě chráněné rozložitými korunami nádherných bříz, na podzim listí opadalo, takže i slábnoucí slunce dům prohřívalo a prosvětlovalo.

Teď by mohla pohádka šťastně skončit. Jenomže boháč na svůj majetek nezapomněl. Jakmile se doslechl o proměně, která v domě nastala, obratem ruky našel kupce a nemovitost prodal. Tulák musel opět vyrazit na cesty. Ještě než odešel, rozloučil se se stromy. Jejich osud již neměl ve svých rukou a ony s ním odejít nemohly. Miloval je, protože dávají mnoho a jsou trpělivé. Mohou však pouze doufat, že jim člověk porozumí a nechá je žít.

Včelí král

Za pradávných časů vládli v každém včelím království včelí králové. Ti si vybírali královny, které rozmnožovaly včelí rod a pečovaly o jeho budoucnost. Tisíce včel dělnic sbíraly lahodný nektar, vyráběly med, sytily jím malé larvičky, sebe i včelí vojáky. Vojáci měli na starost pouze válku a tak po většinu dne pouze polehávali na plástech a přemýšleli, do jaké bitvy půjdou příště. Taková nečinnost vedla však k tomu, že vojáci provokovali konflikty i tehdy, kdy všude vládl klid a mír.

Jedna z mladých včelích královen ale nedokázala takovému nesmyslnému zabíjení přihlížet. Často svého krále přemlouvala, aby zuřivost vojáků mírnil.

"Mí vojáci potřebují boj," odpovídal pokaždé král. "Musí se přeci naučit, jak zahnat mlsného medvěda, který dostane chuť na sladkosti." A tak mýjely dny a bitvy mezi včelími královstvími pokračovaly.

Toho léta spolu bojovaly včelí armády urputněji, než kdykoliv předtím. Celý kraj sužovalo velké sucho, takže květy zmíraly dříve, než stačily hladové včely nakrmit. Vojáci

loupili skromné zásoby a včely dělnice zmíraly hladem.

"Manželi," naléhala královna, "vyšli své vojáky na pomoc sbírat med. Vždyť loupením náš rod jen slábne. Za každou kapičku nektaru získanou násilím platíme mnoha promarněnými životy."

Ale král neposlouchal. Dál snil o slavných vítězstvích a o bohaté kořisti. Až pak jednoho dne zavětril sladkou vůni včelích plástů velký hnědý medvěd.

Oslabená králova armáda vzdorovala jen krátce. Medvěd rozdrásal křehké dílo včel tlapami a když se laskomin konečně nabažil, nezbylo z domova smutné královny vůbec nic. Ona však přežila.

Unavené včelí dělnice začaly znovu usilovně pracovat a kousek po kousku budovaly nové dílo. Věděly dobře, že jediné, co je může zachránit, je odhodlaná píle a um. Nedlouho po té přilétl poražený král s nemnoha přeživšími vojáky. Chtěl opět obnovit svoji vládu, jenomže tentokrát již jej královna do úlu nevpustila. Mohli vyhrožovat, spílat či žadonit do umdlení, ale ona zůstala neoblomná. A tak kdysi neohrožení a zpupní válečníci teď hynuli hladem, neboť si sami nedokázali potravu opatřit.

Od oněch dob vládnu včelí matky bez králů. Na místo boje se naučily skrývat v dutinách stromů, kam ani medvěd snadno nemůže. Bitvy mezi včelami sice zcela neustaly, ale staly se vzácnějšími. Člověk si pak mírnosti nových včel povšiml a začal pro ně ve svých rozkvetlých zahradách stavět bezpečné včelí úly. A tak může každý rok laskavý včelař od včel díl medu získat, aniž by jim uškodil, jako mlsný medvěd nebo nenasytý král dychtící po slávě.

Kořeny

Žila byla, v jednom malebném údolí s lesy, loukami a průzračnou bystřinou, krásná zahradnice. Na svých záhonech pěstovala snad vše, po čem by mohl i ten nejmlsnější jazýček zatoužit. Zelenina byla hustá a šťavnatá, v sadu zrál nespočetně druhů jablek, hrušek a švestek, statný ořešák dával plné koše plodů.

Krásná zahradnice žila sama. Mnoho mladíků z nedaleké vesnice se jí dvořilo, přinášeli drahé dárky. Ona však všechny odmítala. Snad viděla do jejich srdcí duší

hlouběji, než by kdo z nich tušil, možná jí svobodná samota lákala víc. Buď jak buď, nápadníci u jejích dvířek k srdci nepochodili.

Jedním z nejvytrvalejších byl bohatý mladý statkář. Silný a pohledný, vědom si svého vlivu, sebejistý a k dobru mu nutno připočíst, že také přímý s nechutí ke lži či podvodu. Jednoho dne přinesl své vyvolené plnou náruč vzácných květin, které přivezl ze svých nových skleníků. „Všechn můj majetek by mohl být i tvůj. Stačí jen stát se mou ženou. Budeš mít, nač si vzpomeneš,“ sváděl medově statkář. „Podívej na můj včelín,“ zavedla krásná zahradnice neodbytu do sadu. „Tvé stroje rozhazují jedy po polích a moje úly jsou teď prázdné. Deště odnášejí úrodnou půdu, protože nedbáš na počasí a nechal jsi rozorat meze jen proto, abys měl lehčí práci a znásobil zisk. Jsi bezohledný a proto tě milovat nemohu.“

Dalším urputným uchazečem o zahradničinu ruku byl usměvavý lesník. Každé jiné dívce by s takovým veselým junákem v uniformě bylo hej. Jenomže ani ten krásné zahradnici nevoněl.

„Podívej na svoje lesy. Jak pěstuješ stromy a co provádíš se dřevem. Škůdce necháváš přemnožit, aby sis usnadnil povinnosti, stojíš kmeny v řadách stejného druhu a věku. Tak přeci les nemá vypadat. A když přijde sucho,

nejenom že uhynou stromy, ale i my ostatní přijdeme o jejich stín a o vodu, kterou by jinak kořeny uchránily v půdě.“

Nejzvláštnější ze všech nápadníků byl však ekolog. Dlouze a rozvláčně hovořil o divoké přírodě v bláhové naději, že právě tím si svoji milovanou dívku nakloní. „Mluvíš hezky,“ řekla mu vlídně krásná zahradnice. „Moc hezky. Jenomže uskutečnění takových teorií by uškodilo všem. Lidem i ostatní přírodě. Cožpak jsi zapomněl, také člověk do přírody patří? Jak můžeš věřit, že zákazy a uzavřená území něco napraví? Měly by se snad děti učit o přírodě už pouze z knih? To přeci není moudré a už vůbec ne dobrý život.“

A přicházeli další mladíci a byli odmítáni. Ubíhala léta. Z krásné mladé zahradnice se stala přenádherná žena. Současně s tím muži ztráceli odvahu a přestávali v její zahradě hledat naději. Zdálo se, že zahradnice zestárne o samotě, aniž by kdy poznala lásku k jinému člověku. Naštěstí pro ni i přes všechno odříkání zavedl osud k zahradní brance zatoulaného poutníka.

Muž, zaprášený po mnoha dnech na cestách, s pichlavým strništěm na bradě a nevyspalýma očima z chladných nocí, stál a žasl. Jeho duše se pouhým pohledem

nedokázala té nádhery nasytit. Jemně se dotýkal kopretin vykukujících přes plot, nasával vůni rybízu, malin a jahod. Stará hrušeň mu podala jeden svůj sladký plod. On jej opatrně v dlani polaskal, ale neutrhl.

„Proč pláčeš?“ promluvila na překvapeného tuláka přenádherná zahradnice.

„Přicházím z města,“ řekl muž. „Tam jsem se narodil a žil. Nic jiného jsem nepoznal. Tolik mi bylo ze života smutno, že jsem se rozhodl umřít. Toulám se a hledám způsob. A teď vidím, že jsem skutečný život doposud nepoznal.“

Přenádherná zahradnice otevřela zahradní branku a pozvala pokorného muže do svého srdce.

Peníze nad zlato

Za starých časů bývalo králů jako máku. V každičkém koutku země někdo kraloval. Hromadil zlato a opájel se pomíjivou mocí. Mocí však téměř až bezmeznou.

Tak se stalo, že jedné noci procházel jeden král jednoho království, říkejme mu třeba

Isidor, sklepeními, kde hromadil svoje poklady. Proč v noci? Inu, bohatství boháčům nedává spát a tak se nechávají leskem drahocenných věcí opájet, jak to dělají pijáci silné pálenky nebo nenasytní tloušťící jídlem. Krále Isidora tentokrát doprovázel jeho osobní bankéř.

„Viděls už někdy tolik zlata?“ chlubil se nepokrytě král.

„Ne, můj pane, neviděl.“

„Mohl bych koupit celý svět!“

„Jak to myslíš?“

„Není nic, co by mi mohlo být odepřeno.“

„Ale k obchodu jsou třeba dva. Prodávající a kupující. Co když prodejce odmítne?“

„Nesmysl! Váha zlata zlomí každého.“

„A co když ne? Na světě jsou i tací.“

„Kdo třeba?“

„Například rebelové.“

„Na ty platí pouze síla. I když bych je nepodplatil, žoldněři zlatem nepohrdnou.“

„Válka je drahá, výsosti. Nejednoho mocnáře již připravila o všechno.“

„Naznačuješ snad, že na to nemám?!“ rozkřikl se domýšlivý král.

„Kdo ví,“ zapochyboval bankéř. „Snad ano.“

„Snad? Copak jsi slepý? Taková drzost!“ vybuchl zlostně Isidor.

„Nerozčiluj se, pane. Snad jsem se pouze neobratně vyjádřil.“

„Za tvé pochyby bych tě měl nechat zmrskat! Ale udělám něco lepšího. Tak podívej, zbabělý poskoku. Hned zítra ti předvedu svoji moc!“

Nazítří svolal Isidor generály a nařídil jim připravit armádu k boji. Vyslal rovněž posly do všech světových stran, aby rozšířili zvěst, že nejmocnější vojsko světa přijímá žoldněře. Rebelové se skrývali v nepřístupných horách. Za jejich náčelníkem poslal král bankéře, který měl vůdce uplatit a zradou si tak dopomoci ke snadnému vítězství. Náčelník byl ale čestným mužem a úlisného králova poskoka nechal vyhnat.

Vypuklo velké krveprolití. Stateční válečníci padali v bitvách jako mouchy, válka se vlekla. Minula zima, v létě boj pokračoval, pak přišla další zima a konečné vítězství nebylo v dohledu. Isidorův poklad se povážlivě zmenšil. Rolníci nemohli na rozdupaných polích hospodařit, řemeslníci prchali do klidnějších krajin. Nebylo možné vybírat daně. „Nechápu, že ti lumpové mají všeho stále dost,“ stěžoval si jedné bezesné noci král svému bankéři. „Učinil jsem vše, abych je vyhladověl. Oheň zničil veškerou úrodu, zásoby zplesnivěly. Kde berou stále nové zbraně a posily?“ „Mají své vlastní peníze,“ odpověděl mu bezstarostně bankéř.

„Jak je to možné? Jak mohou mít víc zlata, než-li já?“

„Nepotřebují zlato, můj pane. Platí papírovými směnkami. Půjčují si na úvěr.“

„Ale kdo jim půjčuje. A jaké má u takové sebranky záruky? Mě odmítli všichni!“ Bankéř jenom výmluvně pokrčil rameny. Pravdu však znal lépe, než kdokoliv jiný. On sám byl totiž hlavním věřitelem protivníkovy armády, neboť měl velmi dobře spočteno, že s mu to jednoho dne bohatě vyplatí.

Nakonec přišel Isidor o všechno. Jeho rozlehlá sklepní pokladnice zela prázdnotou. Přesně, jak lstivý bankéř prorokoval. Zneuctěný a ožebračený král v poslední chvíli z paláce uprchl, rebelové uchvátili trůn. Jenomže teď museli zaplatit dluh. A než se noví vládcové v tahanicích o moc rozkroukali, bankéř ovládl vše. Lidé už měli válčení dost. Byly zmařeny tisíce životů a království leželo v troskách. Nikdo už vojevůdcům nedůvěřoval. Peníze naopak slibovaly obnovu blahobytu. A těch měl bankéř dost. Kdo by si jen pomyslel, že peníze mohou být více, než zlato a jak mocný je ten, kdo tiskne směnky na obyčejný papír.

O muži,

který nic nechtěl

Pan ředitel si toho rána mnul spokojeně ruce. Byl šťasten, neboť už od včerejška přšlo a tehdy lidé nakupují nejvíce. Pan ředitel měl totiž na starost největší nákupní dům ve městě. O obchodování věděl všechno a vždycky měl pravdu. Mít pravdu bylo jeho výsadou i povinností.

Hodiny mýjely, obchod se plnil zákazníky. Ještě před obědem bylo mnohé zboží vyprodáno. Srdce pana ředitele plesalo, když tu se před ním objevila mladičká slečna prodavačka s neklidným výrazem ve tváři. Pan ředitel zavěštil potíže. A ty on ze zásady nenáviděl. Potíže totiž znamenají špatný obchod. A berou i chuť k jídlu před obědem. „Tak co máte? Mluvte rychle,“ obořil se nejvyšší na rozechvělou dívku. „Čas jsou peníze a tak dále... mluvte už, proboha!“ „Pane řediteli, je u nás takový pán,“ špitla polekaná prodavačka.

„Ty má svatá prostoto,“ spráskl ředitel teatrálně ruce. „No to je opravdu šokující,“ vysmíval se nebohému děvčeti.

„Je to podivný pán, pane řediteli.“

„Obsluhujeme i podivné zákazníky, moje milá. Kdybychom to nedělali, mohli bychom se jít pást.“

„Ale on nic nechce.“

„Jak to myslíte? Zase nějaká podvodná reklamace? Nebo stížnost? Tak co vlastně chce?“

„Nic.“

„Aha. Už chápu. Další čumil, co smrdí korunou. Proč ho nedáte vyvést. To musím řešit každou hloupost osobně...“

„Ale on má peněz dost. Má zlatou platební kartu. Tu úplně bez limitu, jestli víte.“

- Husička -, zamumlal si v duchu ředitel. -

Cožpak neznám zlatou kartu?! - Podíval se na schlíplou prodavačku svým nejpřísnějším pohledem.

„Kde je?“ vyštěkl. Dívka namísto odpovědi ukázala dvěma prsty.

„Druhé patro. Jdu tam. Pojd'te se mnou a učte se!“

Podivného zákazníka našli u vitríny s hodinkami. Zíral upřeně dovnitř, jako by o něčem usilovně přemýšlel. Pan ředitel návštěvníka okamžitě odhadl na výstředního milionáře v převleku. Bylo mu to jasné hned.

Sešlapané boty, vydřené kalhoty, vytahavý svetr. Měl dioptrické brýle, což téměř jistě poukazovalo na typického počítačového magnáta.

„No to je mi ale překvapení,“ spustil ředitel vesele. „Srdečně vás vítám. Měl jste mi dát vědět předem, že k nám zamíříte. Připravil bych něco speciálního.“ Brýlatý muž zíral zaraženě na ředitele.

„Tam se vůbec nedívejte, příteli,“ vrkal bez mrknutí oka dál prohnáný obchodník. „Tady vzadu máme mnohem lepší kousky,“ prozpěvoval a obratně zavlekl svoji oběť hlouběji do klenotnictví. Ředitel přitom stále mluvil a mluvil a když konečně zavěšil pach udolané kořisti, zmlknul a vyčkával. V duchu si již představoval tučnou sumičku, která mu spadne do pokladny.

„Děkuji, ale nic nechci.“ Ředitel vyvalil oči jak šnek.

„Ale vážený, my máme nejlepší ceny. Za to ručím!“

„Děkuji. Jste velice laskavý, ale opravdu nic nepotřebuji.“

„Promiňte mi, prosím, moji zvědavost, ale proč jste tedy do našeho obchodního domu zavítal?“

„No, bylo mi doporučeno, abych sem zašel.“

„Opravdu? A kým?“

„Jedním laskavým pánem z loterie. Od něj mám tuto kartu. Prý ji stačí jen ukázat a dostanu cokoliv.“

„Ale zajisté. Je to přesně tak.“

„Jenomže já už všechno mám.“

„Opravdu? Všechno?“ zamrkal podezřívavě pan ředitel. „Co třeba nové šaty?“

„Nepotřebuji je. Tyhle jsou ještě docela dobré.“

„Ano, samozřejmě máte pravdu. Avšak co si udělat pro jednu radost a jen tak se obléknout do něčeho nového?“

„Víte, v nových šatech se necítím úplně dobře.“

„Chápu,“ přikyvoval horlivě ředitel, i když nic nechápal. „Dokonale vám rozumím. A co třeba trochu zábavy. Například domácí kino. Budete žasnout, co všechno dnešní technologie dovedou.“

„Já nemám ani televizi. Nerozumím tomu, o čem se v ní mluví. Všichni ti lidé jsou přespříliš hluční a uspěchaní.“ Ředitel usilovně přemýšlel. „Už vím,“ zajásal. „Důvěřujte mi! Provedu vás. Nebudete litovat.“

Po pohyblivých schodech vyjeli o několik pater výš.

„A řeknete teď?“ rozpažil ve vítězoslavném gestu ředitel, když stanuli před oddělením ložnic a nábytku. „Maximální pohodlí, které vás bude hýčkat.“ Záhadný návštěvník procházel mezi měkkými pohovkami, postelemi s nejjemnějším povlečením, koženými křesly, ale nikterak nadšeně nevypadal.

„Vždyť vy jste se ani neposadil. Musíte tu nádheru vyzkoušet. Jinak mě urazíte.“ Pod tíhou

obchodníkovy naléhání usedl nesmělý muž do jednoho z křesel. Jeho odměřený výraz se však neměnil.

„Není to ono? Vyzkoušejte si i ostatní. Všechno, co u nás koupíte, můžete samozřejmě vyměnit, pokud...“ Muž ředitele přerušil.

„Já žiji docela skromně. Moc věcí nevlastním, ale mám je rád. Spím na kožichu z berana, který dal mému stádu mnoho dobrých jehňat. A židli mi vyrobil přítel, na něhož mám pěknou vzpomínku. Nemohl bych tyto věci vyhodit, i když ty vaše jsou možná lepší.“

Ředitel seděl jako zařezaný. Takového zákazníka dosud nezažil. Avšak tu mu hlavou bleskl nápad.

„Koupelny! Ještě jste neviděl koupelny!“ Jenomže ani koupelny nebyly tím pravým.

„Copak není vůbec nic, co bych pro vás mohl udělat?“ zeptal se zoufalý obchodník podivného zákazníka. Venku za oknem zatím den zešedl a snášel se podvečer.

„Mohl byste mi, prosím, poradit, odkud jsou tady u vás ve městě vidět hvězdy? Přestalo pršet a možná se roztrhají mraky.“

„To opravdu nevím.“

„Nevadí. Nedělejte si se mnou už hlavu.

Kdybyste někdy přijel tam k nám, tak já vám je ukážu.“

Cennější, než zlato

Žil byl, dobře jedl, dobře pil, ve velkém městě, v malém domku se zahrádkou a truhlou plnou zlatáků, mazaný lichvář. A nebyl to jen tak ledajaký lichvář. Tento stal se mistrem svého oboru. Vždy poznal, komu půjčit může a z koho tučný úrok nekouká. Peníze se mu v pokladničce doslova množily.

Tu se stalo, že dům sousedící s lichvářovým jedné noci vykradl lupič. Úspěšného finančníka ovládl ze dne na den nezvladatelný strach. Následující noci oka nezamhouřil a neusnul ani té další. Namísto odpočinku stále jen přemýšlel, kam by měl svůj poklad ukrýt. Snad někde v lesích? V žádném případě! Nesnesl by nemít svoje penízky pod dohledem. Musí to být někde blízko a přesto v bezpečí. Lichvář zkusil sklep, pak půdu, dokonce dal pokladničku i do komína. Nic z toho jej však nenechalo klidným a stále nemohl samou starostí spát.

K smrti unaven, až se mu ruce třásly a v očích mu popraskaly žilky, usedl na zahradní lavičku. Kostelní zvon právě odbíjel klekání, když tu náhle dostal lichvář geniální nápad. Zakope peníze v zahradě! A to také bez meškání učinil.

Musel si od souseda vypůjčit rýč a sekyru, neboť takové nářadí nevlastnil. Ctil totiž zásadu, že podřadná práce má být za běžných okolností vykonávána podřadnými stavy. Zakopávání pokladu je ovšem bezesporu výjimkou, kterou nelze svěřit nikomu. Potřebu rýče, věřím, netřeba vysvětlovat. Nač ale sekyru? Náš nešťastný lichvář měl totiž pocit, že jediné a pravé místo pro vyhloubení skrýše se nachází v nejzazším rohu zahrady, kde rostl jakýsi pokřivený keř. Šílený muž keř ut'al, vyhrabal jámu a z posledních sil své zlatáky pohřbil do země. Pak v mrákotách uleh do postele, z níž již neměl nikdy vstát.

Následujícího jitra našla služebná svého pána blouznícího v horečce. Zavolala ihned doktora, přesto však pozdě. Lichvář se těžce roznemohl. Stonal týden, měsíc a pak rok, nikdo mu nedovedl pomoci. Když přivedli v poslední lakomcově hodině k posteli faráře, služka se konečně osmělila s otázkou, která ji tak dlouho trápila: „Pročpak jste, blahorodí, vyt'al ten bezový keř ze zahrádky? Je to už rok a on znovu neobrazil. Tak ráda bych vám ulevila šálkem čaje z jeho léčivých květů.“

„Léčivý keř?“ zalapal po dechu lichvář.

„Ano, ten. Měl zvláštní moc. Každé jaro jsem z něj sbírala květy a sušila je pro nemocné. Ten bez vyléčil snad každou nemoc.“

„A jiný nemáš?“ zachroptěl umírající. „Zaplatím zlatem. Mám spoustu zlata...“ To byla poslední lichvářova slova, než vydechl naposled. V poslední chvíli svoji chybu poznal, avšak zda-li pochopil, že keř může být cennější, než všechno zlato světa, se nikdy nedovíme.

Neporazitelný

V Číně se vypráví mnoho příběhů o mistrech bojových umění, avšak tento je poněkud zvláštní. Je to proto, že mistr Si z našeho vyprávění vyučoval svým výjimečným dovednostem pouze jediného žáka. A proč? Tak to musíme začít pod Horou dešťových mraků...

Mistr Si žil jako poustevník v jeskyni pod horou. Do vesnice v údolí chodíval zřídka kdy a když už se to stalo, vzbudila jeho přítomnost pokaždé pozornost. Ve vesnici totiž vyčkávali otcové či poručníci malých chlapců, kteří byli k mistrovi posláni do učení. Jenomže mistr Si pokaždé na chlapce jen krátce pohlédl a odmítavým gestem je poslal pryč. Někteří otcové nutili syny předvést svůj talent a tak

kolem pokaždé povykoval chumel dětí zápasících o pozornost. Jedni předváděli pohybové dovednosti, jiní zápasili s dýkami i jinými zbraněmi, někteří dokonce předvedli zápas se zdivočelým psem. Si byl vždy zdvořilý, ovšem nikdy nikoho nepřijal.

Jak plynuly roky a mistr stárnul, stala se z události lidová veselice. Nikdo již opravdu nevěřil, že Si byt' i jednoho jediného žáka přijme. Do vsi mezitím začali přicházet i méně proslulí učitelé, kteří využili příležitosti, jak se zviditelnit. Časem si mistra Si přestali lidé všímat docela. Raději pozorovali vystoupení pouličních herců nebo přihlíželi předem smluveným zápasům. O to větší překvapení mistr Si lidem přichystal, když svého žáka našel.

Hoch byl nosičem vody. Měl hubené ruce i nohy a na jednu nohu dokonce kulhal. Od rána do večera tahal těžké vědro v naději, že večer dostane najíst. Údiv nad mistrovou volbou vystřídal všeobecné pohoršení. Přišel snad stařík docela o rozum? Má ještě alespoň zlomek těch schopností, jimiž v mládí udivoval svět? Nejhlasitější posměšky zaznívaly od potulných učitelů bojových umění a tak mistr Si vyzval jednoho po druhém k zápasu. Všechny snadno

porazil. Zvěst o této prazvláštní události se brzy začala šířit po celé Číně.

Uplynulo deset let. Starý císař zemřel a jeho syn vyhlásil válku bratrovi, který mu odmítl poslušnost. Velitelé obou stran sbírali armády a tak se stalo, že nový císař do služby povolal i jediného žáka mistra Si. Chlapec již dospěl v muže a dostal jméno Wang.

Wangova povaha byla tichá a přemýšlivá. Nenechal se nikým snadno popudit. Zato císař zbělel vztekem pokaždé, když věci nešly po jeho vůli. I přes tuto vážnou hrozbu však Wang císařův příkaz odmítl uposlechnout. Hněvivá odpověď na sebe nenechala dlouho čekat. Horu dešťových mraků obklíčilo tisíc císařských vojáků s úkolem vzpurného mladíka zajmout.

Wang vyšel toho rána před jeskyni, aby jako každý den mistrovi přinesl svěží vodu z horského pramene. Hned jej však přepadli po zuby ozbrojení vojáci. K jejich překvapení s nimi Wang neměl příliš práce a tak je rychle zahnal na útěk. Kapitán pověřený velením nemohl uvěřit tomu, co vidí. Rychle svolal všech tisíc válečníků a v jejich čele na jeskyni zaútočil.

Boj trval celý den až do soumraku. Wang se pohyboval mezi stromy jako duch a jednoho vojáka po druhém postupně přemohl. Když padla noc, stál císařův kapitán s obnaženým mečem v lese sám.

"Nač ještě čekáš," prolétl Wangův hlas temnotou. "Všichni tví muži už utekli."

"Důstojník císařské armády se nikdy nevzdává," vykřikl velitel.

"Vrať se domů, blázne, a řekni císaři, že Wangův život patří jen Wangovi," odpověděl mladík a kapitán v lese osaměl.

Zanedlouho legenda o neporazitelném bojovníkovi dolétla i k uším císařova bratra. Ten se okamžitě vypravil k Hoře dešťových mraků v přestrojení za prostého kupce. V doprovodu několika nejuvěrnějších přátel pak před jeskyní zdvořile požádal o mistrovu pohostinnost.

"Tvůj žák by se mohl stát mocným vojevůdcem v mojí armádě," začal zpříma císařův bratr.

"On však po těchto poctách netouží," řekl Si.

"Proč ne? Vždyť sloužit pod mojí korouhví by pro něj byla velká čest."

"To jistě byla. On má ale vlastní hlavu a myšlenkami o cti si ji neláme. Takový už byl jako chlapec."

"Pozoruhodné. Avšak i přesto, rád bych mu učinil nabídku přímo. Proč tady není? Porazil tisíc nepřátel, kteří obklíčili tuto horu a neví, že za ním přicházím?"

"Víš, pane, dobře to ví. Šel ale raději chytat pstruhy."

"Jakže," užasl císařův bratr. "To je opravdová troufalost."

"Je i není," odpověděl Si. "Než jsem Wanga přijal za vlastního, byl sirotkem bez domova. Poznal až do morku kostí, co znamená válka a z ní pramenící utrpení. Dodnes kulhá na jednu nohu, kterou mu v dětství voják zchromil. Bud' si jist, pane, že Wang rozumí tvým záměrům, i když od tebe nezaslech jedině slovo."

Císařův bratr upíjel pomalými doušky trpký čaj a dlouho mlčel. Když konečně číšku odložil, zeptal se:

"Mistře Si, než odsud odejdu s nepořízenou žádám tě alespoň o radu. Jak mám císaře, vlastního bratra, porazit? Zná moji povahu tak dokonale, že jej nemohu ničím překvapit. Pochopí mé záměry ještě dříve, než je uskutečním."

"Můj žák ti na otázku odpověděl ještě předtím, než jsi ji vyslovil. Ale protože jsi přišel pokorný a v míru, povím ti tento příběh: Než jsem se stal mistrem, byl jsem slabý a neduživý. Kdokoliv

mne mohl trýznit třeba i jen z rozmaru. I přes všechny mé nemoci jsem se však učil bojovým uměním. A moje cesta byla těžká. Těžší, než u kohokoliv jiného. Díky tomu jsem se stal neporazitelným, stejně tak i Wang. Talent, nadání ani fyzická síla neurčují v boji vítěze. Svého protivníka porazíš bystrým úsudkem a čistým srdcem. Nepotřebuješ předem vědět, jak se tvůj osud naplní. Stačí jen věřit ryzosti tvého záměru. Chceš se stát císařem kvůli slávě nebo pro spravedlivější stát? Chceš získat nezměrnou moc nad druhými či raději ovládneš své slabosti? Jestli si zasloužíš vládnout nerozhodne žádná válka ale to, jak před válkou dovedeš svůj lid ochránit." Císařův bratr se před mistrem Si hluboce poklonil.

K občanské válce nedošlo. Císař zanedlouho podlehl vlastní popudlivosti, neboť lid i generálové se proti kruté zvůli vzepřeli. Zvolili si vládce nového, jenž dbal spravedlnosti a dostatku i pro nejchudšího rolníka. A mistr Si? Ten žil dál pod Horou dešťových mraků a moudrou radou pomáhal svému žákovi pokaždé, když jej Wang v úřadu ministra o ni požádal.

Pohádka ze stoky

V malém domku z vlnitého plechu žilo na okraji města děvčátko. Holčička se jmenovala Jana. Rodiče neměla, jen jakousi tetu, která vlastně vůbec příbuzná nebyla, to jen že měla měkké srdce a tak se dívky ujala.

Každé ráno vstávala Jana brzy. Avšak nikoliv do školy, ale do práce. Oblíbili si ji uklízeči, protože její malé ručky většinou svedly to, co dospělému šlo jen s těžší. Dokonce ani nevadilo, že si s sebou brávala malého psíka, kterého za městem někdo vyhodil. Pejsek byl vděčný a nikdy nikomu nepřekážel.

Den začínal pokaždé stejně. Před svítáním vyzvedl uklízeče autobus. Pak následovala zdlouhavá kodrcavá jízda do centra. Když dorazili na místo, kde uklízečů bylo právě zapotřebí, museli se všichni rychle převléci do čistých uniforem. V centru samozřejmě nikdo nechtěl potkávat nějaké špindíry a otrhance. A když ještě všichni měšťané spali, pustila se úklidová četa do práce.

A že toho bylo pokaždé zapotřebí. Lidé z centra měli spoustu volného času, který využívali k nejroztodivnějším zábavám. Velmi slavní byli sportovci, avšak největší pozornosti

se dostávalo umělcům. Ti hráli divadlo, barvami malovali přímo po ulicích, tvořili sochy na jedno použití, které balili do celofánu nebo pentlí, stavěli pro diváky nejrozmanitější instalace a vůbec podnikali takové skopičiny, nad nimiž zůstával rozum stát.

Po každé takové akci zůstaly na ulici hromady odpadků. A tak, když hýřilové po probdělé noci vyspávali, činili se uklízeči jako pilné včeličky. Jednoho krásného letního rána překvapil Janu podivný mužíček, který přímo uprostřed ulice cosi kutil. Když jej zvědavá dívka ostýchavě oslovila, s úsměvem jí odpověděl:

„Pracuji na nejnovější performance. Něco takového svět dosud nespatriil. Když divák pohlédne sem, uvidí tohle, ale ve skutečnosti to bude něco docela jiného.“ Jana nic z toho nepochopila, i když se na mužovo vysvětlování soustředila sebevíc. Vtom zakvílely brzdy automobilu a ona si uvědomila, že zapoměla dávat pozor na svého malého psíka.

Chundelaté zvířátko srážku přežilo. Psík však nedošlapoval na jednu tlapku.

Extravagantní umělec ihned přispěchal na pomoc, telefonoval a fotil si psa i Janu. K veterináři to nebylo daleko a tak dívka odnesla malého kamaráda tam.

Když zvěrolékař provedl nutná vyšetření, seznal, že k žádnému vážnému zranění nedošlo. Šťastné úsměvy vystřídalo leknutí, když lékař požádal o platbu za svoje služby. Tolik peněz samozřejmě Jana nemohla uklízením nikdy vydělat. Umělec s veterinářem o něčem chvíli vzrušeně debatovali, načež Janu ujistili, že si s účtem nějak poradí.

Příštího dne Jana opět pracovala jako obvykle. Tu se znenadání objevila legračně oblečená žena s tlustou vrstvou líčidla na obličejí a požádala malou uklízečku, zda se sní a s jejím psíkem smí vyfotografovat. A zanedlouho přicházeli další a další lidé a žádali o totéž. Jak měla Jana brzy zjistit, stala přičiněním umělce ze včerejška celebritou.

Fotografie z nehody a z veterinářovy ordinace se přes noc staly na sociálních sítích obyvatel centra hlavní aktualitou. Umělec sklízel chválu a ovace, hlubokomyslně rozmlouval s novináři a přitom neopomněl zviditelnit svůj vlastní život a tvůrčí dílo. Veřejnost zbožňovala malou uklízečku, všichni se s ní chtěli vyfotit. Celé to bláznění trvalo do chvíle, než úklidovou četu přesunuli na druhý konec města. A byl zase klid.

Malá Jana vůbec nechápala, co se to vlastně stalo. Vždyť měla tolik přátel a najednou byli pryč.

„Takoví prostě jsou,“ pohladil dívku po vlasech starý uklízeč. „Lidé z centra nemají žádné skutečné přátele. Žijí si nazdařbůh. Pro chvilkovou zábavu. Nebuď smutná pro něco, co vlastně nikdy nebylo.“

„Ale jak se v tom mám vyznat? Jak poznám, co je opravdové a co ne?“

„Snadno, moje milá,“ usmál se laskavě stařec.

„Přítel tě nikdy nemusí přesvědčovat, že jím je.“

Následujícího rána Jana s úklidovou partou neodjela. Našla si novou práci a zanedlouho i skutečné přátele. Zmizela ze sociálních sítí stejně rychle, jako se tam objevila. Patřila do stoky a už si nikdy nenechala prchavým pozlátkem poplést hlavu.

O mudrci

Vysoko v horách žil mudrc. Byl starý. Tak starý, že se nikdo ani neodvážil odhadnout jeho věk. Z hor nikdy nesestoupil, přesto znal a věděl o všem, co se dělo dole v údolí. Byl pamětí předků, na které si již nikdo jiný nevzpomněl.

Čas od času mu posílali studenta, aby někdo mladý nabyl alespoň malou trošku ze starcových znalostí. Nezřídka se však stávalo, že vybraný mladík byl po čertech vydařené kvítko, s nímž už si ostatní nevěděli rady. A tak jej potrestali učňovskou službou.

Bylo to pokaždé stejné. Výrostek lenořil a neměl pražádnou snahu se polepšit. To ale nikdy netrvalo dlouho.

„Chceš-li zde přežít, budeš bez odmlouvání plnit mé příkazy,“ řekl pokaždé novému chlapci přísně mudrc. „Pokud neuposlechneš, nehodlám se s tebou dělit o své jídlo. Můžeš kdykoliv odejít, ale pamatuj, že lidé dole neodpouštějí snadno.“ Na všechny učedníky taková řeč platila. Ten poslední byl ovšem výjimečně tvrdým ořechem k rozlousknutí. Jmenoval se Arkebuz.

Arkebuz několik dní vytrvale hladověl v naději, že se starcovo srdce dříve či později obměkčí. Ovšem nestalo se tak. Notně zesláblý, vloupal se přesto hoch jedné noci do spižírny a když po té zjistil, že místnost je docela prázdná, zhroutil se vysílením na podlahu. Mudrc ze skrytu vše pozoroval a následujícího jitra k bezvládnému chlapci opět promluvil: „Jak jsi se rozhodl? Přijmeš moje podmínky, nebo odejdeš?“ Hoch přikývl, že přijímá.

Jakmile se Arkebuz po vynuceném půstu vzpamatoval, pokoušel se slib poslušnosti opět obejít. Než aby pilně studoval, kladl mudrci nesmyslné otázky, vymýšlel výmluvy utápěl se ve fantaziích.

„Proč se musím učit tolik nudných věcí? Vždyť pro život jsou docela k ničemu.“

„Vysvětli mi, co znamená nudné.“ Žák vymýšlel různé definice, avšak stařec mu je hravě vyvracel. Nakonec se Arkebuz vzdal.

„Proto se učíš. Abys měl možnost poznat pravdu. Pokud chceš i nadále zahálet a marnit čas, nemohu ti pomoci. Teď odejdi domů!“

Arkebuz však neodešel. Ve stínu mistrovy moudrosti pochopil, že útek před zodpovědností by vedl zase jen k bídě a hladu. Zůstal v poustevně mnoho let. Krom jiného našel rovněž odpověď na otázku, co znamená slovo nudné. Nudný je pouze pohled omezenec na svět kolem, pohled bez znalostí a zkušeností. Nudná je neschopnost pocítit sílu okamžiku, nevidět krásu a neumět žasnout, když život člověku den co den nabízí nekonečnou barevnost světa. A k tomuto velkému poznání stačila pouhá prázdná spíž.

Válečník

Nedaleko prastarého města, u Oslího brodu, žil kovář. Jmenoval se Zachary a měl pověst nejlepšího řemeslníka v kraji. Obchodníci z dalekých zemí přijížděli především pro jeho sekery. V kovárně mu pomáhal učeň Tymoty. Neduživý chlapec, kterého ostatní mistři ve svých dílnách odmítli. Tymoty měl velké sny. Jednoho dne toužil všem ukázat, že není takové budižkničemu, za jaké jej považují.

„Proč se neodstěhujeme do města?“ ptal se často hoch kováře. „Měli bychom velký dům, jak se na váženého mistra sluší.“ Zachary mu pokaždé odpovídal stejně:

„Mám raději klid řeky, než sousedské spory a klepy. Vždyť nám tu nic nechybí.“

„Alespoň jméno bychom měli změnit. Kovárna U oslího brodu nezní zrovna úctyhodně.“

„Tak povídej. Copak tě napadlo tentokrát?“

„Co třeba U železné pěsti.“

„Hmm,“ usmál se mistr. „Myslíš, že by pak Bláznivá Tereza sebrala odvahu přinést mi srp, kdybychom se chovali tak okázale?“

„Koho zajímá pitomá Tereza. S takovými lidmi nemusíme marnit čas.“

„Máš se toho ještě hodně co naučit. Soudíš druhé ukvapeně.“

Tak mistr a žák vedli své malé pře a čas ubíhal. Žádné místo na světě však není natolik odlehlé, aby se tam mír udržel věčně.

„Je válka, kováři!“ vpadli do Zacharyho dílny jednoho dne rozkurážení mladíci. „Císař dobyvatel přivedl armádu k hranicím. Pojď s námi do boje. S mužem jako ty nás jistě čeká snadné vítězství.“

„Jste mladí a o válce nic nevíte,“ zamračil se kovář. „Vědí vaše matky, k jakému bláznovství se chystáte?“ odbyl je příkře.

„Já s vámi půjdu,“ zvolal nadšeně Tymoty.

„Ty? Ustup nám z cesty, nedochůdče. Válka je jen pro opravdové muže!“ vysmáli se mu mladíci a s pohrdavými pošklebky odešli.

Netrvalo dlouho a po několika bitvách se císařova armáda přiblížila k městu. Tehdy navštívil kováře starosta.

„Pomoz nám, mistře. Ustupujeme a nepřítel již brzy stane před branami. Městská rada tě hodlá jmenovat novým velitelem.“

„Nepotřebujete nové velitele,“ odvětil klidně Zachary.

„Tak co tedy můžeme udělat?“

„Postavte obranu v soutěškách. Nebojujte v otevřeném poli. Až se protivník unaví nekonečnými potyčkami, odtáhne.“

„Ale generálové nebudou moci manévrovat, jak jsou zvyklí.“

„A bylo to doposud k něčemu?“ Starosta zamyšlen odešel. Městská rada donutila generály k boji v soutěskách.

Brzy po té přistihl kovář Tymotyho, kterak se s mečem a štítem plíží do noci.

„Ty věci patří mě, mladíku.“

„Odcházím do soutěsek vydobýt si slávu.

Nepokoušej se mě zastavit!“

„Tak?“

„Jsi zbabělec a já se tě nebojím!“ Zachary učně zkoumavě pozoroval. Neprojevilo ani náznak hněvu.

„Víš ty co?“ řekl konečně, „dám ti ještě přilbici a drátěnou košili.“ Tymoty věci opatrně přijal.

„Tak jdi už. A ani se neohlížej. Hrdinové ve svých činech nikdy neváhají.“

Od oné neveselé příhody uplynulo několik dalších dní. Kovář nerušeně pokračoval ve své práci. S tím, co se dělo ve městě, si hlavu nelámal, protože se doslechl, že taktika v soutěskách útok zastavila. Když šel jako obvykle jednoho rána k řece pro vodu, spatřil ke svému překvapení na druhém břehu Tymotyho. A nebyl sám. Zadní stezkou se k městu blížili císařovi jezdci. Tymoty vstoupil do proudu a opatrně řeku přebrodivil.

„Mistře,“ padl chlapec před Zacharym na kolena. „Byl jsem zajat v bitvě a abych si vykoupil život, přivedl jsem nepřítele sem.

Odpusť mi. Odpusť mi, že jsem zbabělcem a že tebe jsem jím nazval. Nezasloužím si víc, než-li pohrdání.“ Kovář upřeně pozoroval protější břeh. Nářků a lítosti si nevšímal. Najednou ostře přikázal:

„Přines mi trojzubec a sekyru!“ Vyděšený Tymoty strnule zíral. Takto svého mistra dosud nepoznal.

„Spěchej, hlupáku!“

Když první jezdci vstoupili do brodu, koně se začaly plašit. Ne nadarmo se brod jmenoval Oslí. Okovaným kopytům totiž skalnaté dno klouže. Pouze osel, uvyklý slézání strmých horských stezek, tu dokázal přejít. Chtě nechtě museli jezdci sesednout a pustit se přes řeku po svých. Nastalý zmatek poskytl Tymotymu dostatek času, aby přinesl zbraně.

Kovář rozvážně vyčkával. Prvního vojáka srazil jediným úderem zpět do rychlého proudu řeky. Po něm druhého a pak dalšího. Bojoval lehce dobře naučenými pohyby, jako když zručný žnec kosí louku. Nepřítel útočil v různých formacích, všechny však byly rozdraceny neúnavnými Zacharyho pažemi. Když přešlo poledne, útočníci stáli pořád tam, kde byli ráno. Pak dospěli k brodu lukostřelci.

Kovář se skryl za ukořistěným štítem. Obráncův břeh se brzy ježil promarněnými šípy.

Jak se totiž ukázalo, zasáhnout jediného muže nebylo vůbec snadné. A tak se boj vlekl dál.

Přicházel soumrak. Vojáci však v sebevražedných výpadech nepolevovali.

Císařův generál posílal přes řeku stále další a další posily. Když padla tma, lukostřelci ozářili bojiště zápalnými šípy. A kovář stál neohroženě na svém břehu a vzdoroval.

nezbylo po něm ani památky. Přesně tak, jak by si to on sám přál.

www.toulavy-medved.cz

Obránci ze soutěsek dorazili k Oslímu brodu za svítání. Bojiště, které spatřili, bralo dech i těm nejotrlejšími válečníkům. Řeka byla rudá krví, břeh pod kovárnou pokrývala mrtvá těla rozsápaná trojzubcem a sekyrou. Kovář stál na svém stanovišti jako ocelová socha a očekával další potravu pro ostří svých zbraní. Císařský generál své úsilí konečně vzdal. Zazněl hlas polnice velící k ústupu.

Císařská armáda starobylé město nikdy nedobyla. Odtáhla a našla si snadnější oběti. Opět vítězila, dobývala města a nechávala si provolávat slávu. Na válečníka od Oslího brodu si zakrátko již nikdo nevzpomněl. Snad až na ty nemnohé, kteří masakru u brodu unikli.

A Zachary? Přežil? Co s ním bylo dál, ptáte se? Jedni tvrdí, že svým zraněním podlehl. Jiní však vypráví, že kovárnu opustil, odešel z města a nikdo jej již nikdy nespapal. Pravda o jeho dalším osudu se vytratila. Hrdina zmizel a